

**T.C.
BAŞBAKANLIK
HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI
Sigorta Denetleme Kurulu**

BROKERLER VE BROKERLİK FAALİYETİ DENETİM REHBERİ

OCAK 2015

Güncelleme tarihi: 31 Aralık 2015

Versiyon: BRK/2016Q1

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1	1
AMAÇ VE İLGİLİ MEVZUAT	1
BÖLÜM 2	2
BROKERLERDEN TALEP EDİLECEK BİLGİ VE BELGELER	2
BÖLÜM 3	3
KURULUŞ ŞARTLARININ MEVCUDİYETİNİN İNCELENMESİ	3
3.1. Kuruluş ve Ruhsat Yapısına İlişkin İnceleme.....	3
3.1.1. Gerçek Kişi Brokerlerin Sahip Olması Gereken Şartların İncelenmesi	4
3.1.2. Tüzel Kişi Brokerlerin Sahip Olması Gereken Şartların İncelenmesi	5
3.1.3. Gerçek ve Tüzel Kişi Brokerlerin Genel Müdürlerinin ve Sigortacılık veya Sigortacılık Tekniği ile İlgili Konulardan Sorumlu Genel Müdür Yardımcılarının Sahip Olması Gereken Şartların İncelenmesi	6
3.1.4. Yurt Dışında Kurulu Brokerlerin Şubelerinin Sahip Olmaları Gereken Özel Şartların İncelenmesi	8
3.2. Teknik Personele İlişkin İnceleme.....	9
3.3. Mesleki Sorumluluk Sigortasına İlişkin İnceleme	11
3.4. Asgari Ödenmiş Sermaye, Özsermaye ve Malvarlığının İncelenmesi	12
3.5. Fiziki, Teknik ve İdari Altyapıya İlişkin İnceleme.....	14
3.6. Merkez Dışı Birimlerin ve Faaliyetlerinin İncelenmesi	16
BÖLÜM 4	18
BROKERLİK FAALİYETİNİN DENETİMİ	18
4.1. Brokerlik Yetkisinin Verilmesi, Sigorta Tekliflerinin Alınması ve Müşterilere Sunulmasının İncelenmesi.....	18
4.2. Bilgilendirme Yükümlülüğünün İncelenmesi.....	20
4.3. Çalışma Esaslarına İlişkin Protokollerin İncelenmesi	21
4.4. Poliçe Tazminatı ile Sigorta Ettiğine İletilmesi Faaliyetlerinin İncelenmesi	22
4.5. Sigorta ve Reasürans Priminin Ödenmesinin İncelenmesi	23
4.6. Brokerin Gelirlerinin İncelenmesi	26
4.7. Tazminat İşlemlerine Aracılık Faaliyetinin İncelenmesi	26
4.8. Kayıtların, Mali Tabloların ve Müşteri Hesaplarının İncelenmesi	27
BÖLÜM 5	28
BROKERLERİN DİĞER FAALİYETLERİNİN DENETİMİ	28
5.1. Değişiklikleri Bildirme Yükümlülüğünün İncelenmesi.....	28
5.2. Sır Saklama ve Diğer Yükümlülüklerin İncelenmesi	29
5.3. Unvanın İncelenmesi	30
5.4. Kimliklerin İncelenmesi	31
5.5. Teknik Personelin Hizmet İçi Eğitim Durumunun İncelenmesi.....	31
5.6. Başka Faaliyet Yasağının İncelenmesi	32
5.7. Yasaklıların Brokerlik Faaliyetinde Bulunup Bulunmadığının İncelenmesi.....	32
5.8. Brokerlik Faaliyetinin Sona Ermesi, Ruhsat İptali ve Diğer Tedbirlerin İncelenmesi	34
BÖLÜM 6	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
UYGULAMA ESASLARI	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
BÖLÜM 7	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
RAPOR FORMATLARI	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
7.1. Ruhsat Denetimi Rapor Formatı Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	
7.2. Brokerlik Faaliyeti Denetimi Rapor Formatı Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	

DENETİMİN ADI

Brokerler ve Brokerlik Faaliyeti Denetimi

DENETİME KONU ŞİRKETLER

Sigorta ve reasürans brokerleri

DENETİMİN AMACI

Sigorta ve reasürans brokerlerinin ilgili mevzuatta öngörülen şartları taşıyıp taşımadıkları ya da taşımaya devam edip etmedikleri ile faaliyetlerini mevzuata uygun olarak yürütüp yürütmediklerinin tespit edilmesi ve analizi

DENETİME ESAS DÖNEM

Denetimin gerçekleştirildiği yıl itibariyle bir önceki yılın başından denetimin tamamlandığı tarihe kadar olan dönem ya da denetim tarihi itibariyle mevcut durum

DENETİMİN DAYANAĞI

5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 28'inci maddesi

BÖLÜM 1

AMAÇ VE İLGİLİ MEVZUAT

Bu Rehber, sigorta ve reasürans brokerleri nezdinde yapılacak olan ruhsat ve faaliyet denetimlerinde incelenecek konular ve denetime ilişkin esas ve usuller ile hazırlanacak raporların şablon ve asgari içeriğinin belirlenmesi amacıyla hazırlanmıştır. Aksi belirtilmediği sürece brokerlik ruhsat taleplerine ilişkin olarak yapılacak denetimlerde de bu Rehberin ilgili bölümleri dikkate alınır.

Denetimin amacı, brokerlerin mevzuatta kuruluş için öngörülen şartları taşımakta / taşımaya devam edip etmedikleri, faaliyetlerini mevzuatta öngörülen şekilde yerine getirmekte olup olmadıkları, uyulması gereken kurallar ile yasaklamalara riayet edip etmedikleri gibi temelde mevzuata dayalı hususların incelenmesi ve değerlendirilmesidir.

Brokerlerde brokerlik faaliyetine ilişkin kapsamlı denetimler beş yıllık periyodlar halinde düzenli olarak yapılır. Ancak, risk değerlendirme ya da diğer denetimlerin sonuçlarına göre risk bazlı (dar kapsamlı) veya daha sık denetim yapılmasına karar verilebilir. Faaliyete yeni başlayan brokerlerde ilk kapsamlı denetim, ruhsat tarihinden itibaren üç yıl içinde gerçekleştirilir.

Kurul Başkanlığının görevlendirme yazısında aksi belirtilmediği sürece, brokerlik faaliyeti denetiminde bir önceki yılın başından denetim tarihine kadar olan döneme ilişkin işlemler incelenir. Ruhsat denetimlerinde ise denetim tarihi itibarıyla mevcut durum tespit edilir.

Rehberde, denetim konuları itibarıyla mevzuat açıklanmış ve broker mevcut durumu ile yapılan işlemlerin mevzuata uygun olup olmadığını belirlemeye yönelik kontrol listeleri oluşturulmuştur. Kontrol listelerinde yer alan soruların sonuna (E) veya (H) harfi konulmak suretiyle (Evet / Hayır) beklentiler ifade edilmiştir. Ancak, beklenen cevaplar mutlak doğru olmayıp, brokerin ruhsat sahibi olduğu alanlara, ölçeğine, işlemlerinin karmaşıklığına ve risk profiline göre farklılık gösterebilir.

Brokerler ve Brokerlik Faaliyeti Denetiminde temel olarak aşağıdaki mevzuat esas alınır:

1.1. 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu (Rehberde kısaca “Kanun” olarak ifade edilecektir),

1.2. 27/05/2015 tarihli ve 29368 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Sigorta ve Reasürans Brokerleri Yönetmeliği (Rehberde kısaca “Yönetmelik” olarak ifade edilecektir),

1.3. Genelgeler

1.3.1. 2010/2 sayılı Katastrofik Risklerde Koruma Sağlanması ile Piyasayı Bozan ve Şirket Mali Yapılarını Olumsuz Etkileyen Hususlarda Tedbir Alınmasına İlişkin Genelge,

1.3.2. 2010/5 sayılı Katastrofik Risklerde Koruma Sağlanması ile Piyasayı Bozan ve Şirket Mali Yapılarını Olumsuz Etkileyen Hususlarda Tedbir Alınmasına İlişkin Genelgede Değişiklik Yapılmasına İlişkin Genelge,

1.3.3. 2015/54 sayılı Sigorta ve Reasürans Brokerleri Yönetmeliğinin Uygulanmasına İlişkin Genelge

1.4. Tebliğler

1.4.1. Ulusal Meslek Standartlarına Dair Tebliğ ekinde yer alan Sigorta Brokeri Teknik Personeli (Seviye 5) Ulusal Meslek Standardı

1.4.2. Ulusal Meslek Standartlarına Dair Tebliğ ekinde yer alan Sigorta Brokeri Teknik Personeli (Seviye 6) Ulusal Meslek Standardı

BÖLÜM 2

BROKERLERDEN TALEP EDİLECEK BİLGİ VE BELGELER

Brokerler ve Brokerlik Faaliyeti Denetiminde, denetime tabi sigorta ve reasürans brokerlerinden temel olarak aşağıdaki bilgi ve belgeler talep edilmektedir. Ancak, denetimin kapsamına ya da denetim süreci içindeki tespitlere göre ihtiyaç duyulması halinde denetim elemanı tarafından ilave bilgi ve belgeler talep edilebilir.

Brokerlik Faaliyeti Denetimi, Rehberde yer alan konuların bir veya birkaçında yapılabilir. Bu durumda, aşağıdaki listede yer alan bilgi ve belgelerden talep edilecek olanlar denetim elemanı tarafından belirlenir ve brokere bildirilir.

Denetim kapsamında talep edilecek standart bilgi ve belgeler, denetime başlama tarihinden en az 2 iş günü önce ilgili brokerden talep edilir. Denetim esnasında ihtiyaç duyulan bilgi ve belgelerin hazırlanmasında ise brokere uygun bir süre verilir.

Yapılan denetim kapsamında talep edilen bilgi ve belgelerden uygun olanlar brokerler tarafından elektronik ortamda tevdi edilebilir. Bu tür bilgi ve belgeler, “görüntüleme”, “kopyalama” ve “yazdırma” yetkileri tanınmak suretiyle denetim elemanına şirket bilgi işlem sistemine erişim hakkı vermek ya da bilgi işlem sistemi üzerinden bu bilgilerin kullanıma uygun şekilde elde edilmesini sağlamak suretiyle de ibraz edilebilir. Denetim elemanı da, ibraz edilen bilgi ve belgelerin brokerin gerçek kayıtlarına uygunluğunu doğrulamak amacıyla yukarıda belirtilen yetkilerle sınırlı olmak üzere brokerin bilgi işlem sistemine her zaman için erişim isteyebilir.

Brokerler ve Brokerlik Faaliyeti Denetimi için gerekli standart bilgi ve belgeler:

- 2.1. Brokerin ortaklık yapısı
- 2.2. Brokerin organizasyon yapısı
- 2.3. Brokerin yetkili ve/veya yönetici ve teknik personelinin listesi ve bu kişilere ilişkin bilgiler
- 2.4. Brokerin mesleki sorumluluk sigorta poliçesi sureti
- 2.5. Yapılabilirlik raporu (ruhsat denetimi)
- 2.6. Teknik alt yapıya (donanım ve yazılım) ilişkin bilgiler
- 2.7. Fiziki mekan ve alt yapıya ilişkin bilgiler (tapu, kira kontratı, ofis mobilyaları, kullanılan yazılımlar, bilgi işlem alt yapısı vs.)
- 2.8. Denetimin yapıldığı tarihten önceki son yılsonu bilançosu
- 2.9. Denetimin gerçekleştirildiği yıldan önceki yıla ait gelir tablosu
- 2.10. Denetim tarihi itibarıyla yayımlanmış son üç aylık bilanço ile yılbaşından bilanço tarihi arasındaki döneme ilişkin gelir tablosu
- 2.11. Denetimin gerçekleştirildiği yıl ile bir önceki yılda aracılık edilen prim üretimleri (sigorta, reasürans ve emeklilik şirketi ile sigorta branşı ayırımında) ve elde edilen gelirler
- 2.12. Temsil edilen sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri (reasürans brokerleri)
- 2.13. Reasürans anlaşmasına aracılık edilen reasürörler (reasürans brokerleri)
- 2.14. Sigorta ve/veya reasürans şirketleri ile imzalanan protokoller
- 2.15. Prim tahsil etme yetkisi veren sigorta ve emeklilik şirketleri ile yetki verilen branş ve sigorta türleri ile yetki verilmiş tarihleri
- 2.16. Merkez dışı teşkilata ilişkin bilgiler

2.17.Prim tahsil edilmekte ise kullanılan banka ve broker hesapları (sigorta brokerleri).

BÖLÜM 3

KURULUŞ ŞARTLARININ MEVCUDİYETİNİN İNCELENMESİ

5684 sayılı Kanununun 21'inci maddesinin ikinci fıkrası gereği brokerlik, Müsteşarlığımızdan alınan brokerlik ruhsatı ile yapılabilir.

Brokerlik faaliyetinde bulunmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler tarafından, Müsteşarlıkça belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde ruhsat verilmesini teminen başvuru yapılır (Yönetmelik - Md. 12/2).

Müsteşarlık, ruhsat ile ilgili işlemlerin incelenmesi ve onaya hazır hale getirilmesi hususunda ilgili sivil toplum ve meslek kuruluşlarına görev verebilir (Yönetmelik - Md. 12/3).

Yönetmelik uyarınca brokerlerde aranılan şartlara ilişkin bilgilerin temini için güvenli ve yedekli bilişim altyapısı kurulur. Brokerler, bilgi sistemine ve ilgili giderlere Müsteşarlıkça belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde katılmak zorundadır. Bilgi sisteminin yürütülmesine ilişkin usul ve esaslar Müsteşarlıkça belirlenir. Müsteşarlık, bilgi sistemiyle ilgili iş ve işlemlerin yürütülmesi konusunda kurum ve kuruluşlara, sivil toplum ve meslek kuruluşlarına görev verebilir (Yönetmelik - Md. 14).

Brokerlik ruhsatı talep edenler, gerekli şartları taşıdıklarını gösterir bilgi ve belgelerle birlikte Müsteşarlığımız tarafından görevlendirilen Sigorta ve Reasürans Brokerleri Derneğine başvurmakta ve varsa dosyadaki eksiklikler giderildikten sonra başvuru dosyası Dernek tarafından Müsteşarlığımıza intikal ettirilmektedir.

Brokerlik başvuru dosyası Müsteşarlık içinde Sigortacılık Genel Müdürlüğü tarafından incelenmekte, tespit edilen eksiklik ve varsa diğer hususlarda ilave bilgi ve belgeler talep edilmekte ve uygun görülen başvurulara ilişkin dosya, Yönetmeliğin 12'nci maddesi ile gerekli görülecek diğer hususlarda inceleme yapılmak üzere Kurul Başkanlığına gönderilmektedir.

Brokerlik ruhsat başvuruları ile ilgili olarak Kurul tarafından yapılan denetimlerde broker adayının ruhsat için gerekli şartları taşıyıp taşımadığı, brokerler nezdinde brokerlik faaliyetine ilişkin olarak yapılan denetimlerde ise brokerin kuruluş için gerekli şartları taşımaya devam edip etmediği ve brokerlik faaliyetini mevzuata uygun olarak yürütüp yürütmediği araştırılır ve incelenir.

Brokerlik ruhsatı hayat, hayat dışı veya reasürans alanlarından bir veya birkaçında ayrı ayrı verilir (Yönetmelik - Md. 12/1). Brokerlik ruhsat başvurusunda bulunan gerçek ve tüzel kişiler, hangi alanlarda ruhsat almak istediklerini başvurularında belirtirler.

Broker adaylarının ruhsat başvurusu işlemlerinde broker adayının, brokerlik faaliyeti denetiminde ise brokerin, aşağıda belirtilen konu başlıklarında kuruluş için gerekli şartları taşımakta olup olmadıkları / taşımaya devam edip etmedikleri araştırılır ve incelenir.

3.1. Kuruluş ve Ruhsat Yapısına İlişkin İnceleme

Brokerlik ruhsatı hayat, hayat dışı ve reasürans alanlarından birinde veya birkaçında ayrı ayrı verilir (Yönetmelik - Md. 12/1). Brokerlik faaliyetinde bulunmak isteyenler, ruhsat almak istedikleri alanlar için gerekli şartları yerine getirerek başvuru yapabilirler. Müsteşarlıktan ruhsat almadan brokerlik faaliyetinde bulunulamaz (Kanun Md. 21/2) . Bu nedenle, yapılan incelemede, brokerin ruhsat almadan önce brokerlik faaliyetine başlayıp başlamadığı ile ruhsat almaksızın brokerlik faaliyetinde bulunulup bulunulmadığı araştırılır ve incelenir.

Müsteşarlık, ruhsat ile ilgili işlemlerin incelenmesi ve onaya hazır hale getirilmesi hususunda ilgili sivil toplum ve meslek kuruluşlarına görev verebilir. Yapılacak incelemeye ilişkin usul ve esaslar Müsteşarlıkça belirlenir (Yönetmelik - Md. 12/3).

Yönetmeliğin anılan hükmü doğrultusunda, Müsteşarlık tarafından, ruhsat ile ilgili işlemlerin incelenmesi ve onaya hazır hale getirilmesi konusunda Sigorta ve Reasürans Brokerleri Derneği (Dernek) görevlendirilmiştir. Dernek, verilen görevleri yerine getirmek üzere yeterli sayıda personel istihdam eder ve kaynak ayırır (Genelge - 2015/54 Md. 1/1).

Dernek tarafından yapılan inceleme neticesinde ilgili belgeleri tamam olan başvurular onaya hazır hale getirildikten sonra Müsteşarlığa iletilir (Genelge - 2015/54 Md. 1/3). Yeni ruhsat başvurusu için istenen belgeler, 2015/54 sayılı Sigorta ve Reasürans Brokerleri Yönetmeliğinin Uygulanmasına İlişkin Genelgenin ekinde belirtilmiştir.

Yapılan inceleme sonucunda gerekli şartları sağladığı anlaşılan brokerlere, ilgili alanlarda ruhsatnameleri verilir (Yönetmelik - Md. 12/4).

Ruhsat verilen brokerlere ilişkin bilgiler Müsteşarlık internet sitesinde duyurulur (Yönetmelik - Md. 12/5).

Kuruluş ve ruhsat işlemlerine ilişkin olarak yapılacak incelemede, brokerler ile yöneticilerin aşağıda belirtilen şartları haiz olup olmadıkları incelenir ve değerlendirilir.

3.1.1. Gerçek Kişi Brokerlerin Sahip Olması Gereken Şartların İncelenmesi

Yönetmeliğe göre ülkemizde brokerlik faaliyetinde bulunacak gerçek kişilerin (Yurt dışında kurulu brokerler dahil);

a) Türkiye’de yerleşik olması,

b) Medeni hakları kullanma ehliyetine sahip olması,

c) Kasten işlenen bir suçtan dolayı affa uğramış olsalar dahi 5 yıldan fazla hapis veya sigortacılık mevzuatına aykırı hareketlerinden dolayı hapis veya birden fazla adli para cezasına mahkûm edilmemiş olması; devletin güvenliğine, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine, milli savunmaya ve devlet sırlarına karşı suçlar ile casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, bilişim sistemini engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme, banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, terörün finansmanı, kaçakçılık, vergi kaçakçılığı veya haksız mal edinme suçlarından hüküm giymemiş olması,

ç) En az dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olmuş olması,

d) Brokerlik faaliyetinde bulunacağı branşların (hayat, hayat dışı ve/veya reasürans) birinde veya birkaçında, dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olanların en az 7 yıl,

dört yıllık yükseköğretim kurumlarının sigortacılıkla ilgili bölümlerinden mezun olanların ise en az 5 yıl mesleki deneyim kazanmış olması,

e) Yönetmeliğin 11'inci maddesinde belirtilen asgari malvarlığı şartını yerine getirmiş olması,

f) Brokerlik faaliyetinin yürütüleceği fiziksel mekân, teknik ve idari altyapı ile insan kaynakları bakımından yeterli donanımına sahip olması gerekmektedir (Yönetmelik - Md. 4/1).

Gerçek kişi broker için gereken asgari mesleki deneyim sürelerinin, brokerlik faaliyetinde bulunulacak branşların (hayat, hayat dışı ve/veya reasürans) birinde veya birkaçında tamamlanması mümkündür. Örneğin dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olan bir kişi için hayat branşında 2 yıl, hayat dışı branşta 3 yıl ve reasürans alanında 2 yıl; hayat branşında 4 yıl, hayat dışı branşta 3 yıl; hayat branşında 7 yıl süreyle mesleki deneyim kazanmış olması yeterli kabul edilecektir (Genelge - 2015/54 Md. 2/1).

Mesleki deneyim sürelerinin tevsik edilmesi için mesleki deneyim süresinin geçirildiği kurum/kuruluşlardan alınacak görev tanımını (unvan, yetki ve sorumlulukları) gösteren ayrıntılı bilgi ve belgeler ile gerektiğinde Dernek ve/veya Müsteşarlık tarafından istenilen bilgi ve belgeler aranacaktır (Genelge - 2015/54 Md. 2/5).

Malvarlığı, gerçek kişilerin mülkiyetinde bulunan, değeri parayla ölçülebilir taşınır ve taşınmaz varlıklar tutarını ifade eder (Yönetmelik - Md. 3/1-ç).

Yönetmelikte gerçek kişi brokerin öğrenim düzeyi ile ilgili olarak yer alan sigortacılıkla ilgili bölümler; sigortacılık, bankacılık ve sigortacılık, risk yönetimi ve aktüerya bölümleridir. Bahsedilen bölümler dışında kalan ve Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından sigortacılık bölümüne eşdeğer/denk görülen bölümler de bu kapsamda değerlendirilir. Yurtdışındaki öğrenim düzeylerinin de Yükseköğretim Kurulu Başkanlığından alınacak denklik belgesi ile belgelendirilmesi gerekmektedir (Genelge - 2015/54 Md. 2/6).

Gerçek kişi brokerle ilgili olarak yapılan denetimde, brokerlik ruhsatı için gerekli şartların denetim tarihi itibarıyla mevcut olup olmadığı ve Müsteşarlıktan ruhsat alınmasından sonra gerekli şartlardan herhangi birinin kaybedilmiş olup olmadığı incelenir. Denetime konu olan broker adayında ise başvuru sahibi gerçek kişinin yukarıda açıklanan şartlara sahip olup olmadığı kontrol edilir.

Kontrol Listesi

3.1.1.1. Gerçek kişi broker, Yönetmelikte öngörülen şartları taşımaya devam etmekte midir? (E)

3.1.1.2. Gerçek kişi broker aday, Yönetmelikte öngörülen şartları taşımakta mıdır? (E)

3.1.2. Tüzel Kişi Brokerlerin Sahip Olması Gereken Şartların İncelenmesi

Yönetmeliğe göre Türkiye'de brokerlik faaliyetinde bulunacak tüzel kişilerin (Yurt dışında kurulu brokerler dahil);

a) Merkezlerinin Türkiye'de bulunması,

b) Anonim veya limited ortaklık şeklinde kurulmuş olması,

c) Yönetmeliğin 11'inci maddesinde belirtilen asgari ödenmiş sermaye şartını yerine getirmiş olması,

ç) Brokerlik faaliyetinin yürütüleceği fiziksel mekân, teknik ve idari altyapı ile insan kaynakları bakımından yeterli donanıma sahip olması,

d) Genel müdür ile faaliyette bulunulan branşlar itibarıyla sigortacılık veya sigortacılık tekniği ile ilgili konulardan sorumlu yeter sayıda genel müdür yardımcısı atanması gerekmektedir (Yönetmelik - Md. 5/1).

Tüzel kişi broker tarafından, faaliyette bulunduğu branşlar itibarıyla sigortacılık veya sigortacılık tekniği ile ilgili konulardan sorumlu yeter sayıda genel müdür yardımcısı, şirketin büyüklüğü ile bağlantılı olarak gerekli görülmesi halinde istihdam edilir (Genelge - 2015/54 Md. 2/2).

Tüzel kişilerden brokerlik ruhsatı almak üzere başvuruların denetiminde yukarıda açıklanan şartları haiz olup olmadıkları incelenir ve araştırılır. Tüzel kişi brokerler nezdinde yapılan denetimlerde ise brokerin yukarıda yer alan şartları taşımaya devam edip etmediği araştırılır.

Kontrol Listesi

3.1.2.1. Brokerlik faaliyetinde bulunan tüzel kişi, Yönetmelikte öngörülen şartları taşımaya devam etmekte midir? (E)

3.1.2.2.

3.1.2.3. Brokerlik ruhsat talebinde bulunan tüzel kişi, Yönetmelikte öngörülen şartları taşımakta mıdır? (E)

3.1.3. Gerçek ve Tüzel Kişi Brokerlerin Genel Müdürlerinin ve Sigortacılık veya Sigortacılık Tekniği ile İlgili Konulardan Sorumlu Genel Müdür Yardımcılarının Sahip Olması Gereken Şartların İncelenmesi

Brokerlik faaliyetinde bulunacak gerçek ve tüzel kişi brokerlerin genel müdürlerinin ve sigortacılık veya sigortacılık tekniği ile ilgili konulardan sorumlu genel müdür yardımcılarının aşağıdaki niteliklere sahip olması gerekmektedir:

a) Türkiye'de yerleşik olması,

b) Medeni hakları kullanma ehliyetine sahip olması,

c) Kasten işlenen bir suçtan dolayı affa uğramış olsalar dahi 5 yıldan fazla hapis veya sigortacılık mevzuatına aykırı hareketlerinden dolayı hapis veya birden fazla adli para cezasına mahkûm edilmemiş olması; devletin güvenliğine, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine, milli savunmaya ve devlet sırlarına karşı suçlar ile casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, bilişim sistemini engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme, banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, terörün finansmanı, kaçakçılık, vergi kaçakçılığı veya haksız mal edinme suçlarından hüküm giymemiş olması,

d) En az dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olmuş olması,

e) Dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olan genel müdürlerin en az 7 yıl, dört yıllık yükseköğretim kurumlarının sigortacılıkla ilgili bölümlerinden mezun olanların ise en az 5 yıl, brokerlik faaliyetinde bulunacağı branşların (hayat, hayat dışı ve/veya reasürans) birinde veya birkaçında mesleki deneyim kazanmış olması,

f) Sigortacılık veya sigortacılık tekniği ile ilgili konulardan sorumlu olan genel müdür yardımcılarında, dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olanlarının en az 5 yıl, dört yıllık yükseköğretim kurumlarının sigortacılıkla ilgili bölümlerinden mezun olanlarının ise en az 2 yıl, genel müdür yardımcılığı faaliyetinde bulunacakları ilgili branş/branşlarda mesleki deneyim kazanmış olması (Yönetmelik - Md. 6/1).

Gerçek ve tüzel kişi sigorta ve reasürans brokeri genel müdürü için gereken asgari mesleki deneyim sürelerinin, brokerlik faaliyetinde bulunulacak branşların (hayat, hayat dışı ve/veya reasürans) birinde veya birkaçında tamamlanması mümkündür. Örneğin dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olan bir kişi için hayat branşında 2 yıl, hayat dışı branşta 3 yıl ve reasürans alanında 2 yıl; hayat branşında 4 yıl, hayat dışı branşta 3 yıl; hayat branşında 7 yıl süreyle mesleki deneyim kazanmış olması yeterli kabul edilecektir (Genelge - 2015/54 Md. 2/1).

Uygulamada karşılaşılan önemli sorunlardan biri, Yönetmelik gereği brokerlerde aranılan şartlar arasında yer alan brokerlerin genel müdürlerinin ve sigortacılık veya sigortacılık tekniği ile ilgili konulardan sorumlu genel müdür yardımcılarının sahip olması gereken mesleki deneyimin ispat edilebilmesidir.

Mesleki deneyim sürelerinin tevsik edilmesi için mesleki deneyim süresinin geçirildiği kurum/kuruluşlardan alınacak görev tanımını (unvan, yetki ve sorumlulukları) gösteren ayrıntılı bilgi ve belgeler ile gerektiğinde Dernek ve/veya Müsteşarlık tarafından istenilen bilgi ve belgeler aranacaktır (Genelge - 2015/54 Md. 2/5).

Gerekli deneyime sahip olduğunu ispatın en kolay ve güvenilir yolu, bu durumun hem Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) kayıtları hem de hangi konularda deneyime sahip olduğuna ilişkin olarak daha önce çalışılan şirket veya kurumdan alınacak belge ile ortaya konulmasıdır.

Uygulamada çalışma belgesi olarak SGK kayıtları esas alınmaktadır. Ancak, SGK kaydı sadece çalışmış olduğunu göstermektedir. Görev, unvan ve çalışılan alanı belirtmemektedir. Dolayısıyla, deneyime sahip olduğunu ifade eden kişi veya kurumların bu yöndeki ifadeleri SGK kayıtlarını destekler nitelikte belge olarak değerlendirilir. SGK kaydı bulunmaksızın sadece çalışıldığı belirtilen kişi veya kurumlardan alınan belgeler tek başlarına delil olarak kabul edilmemektedir.

SGK kayıtlarında çalışılan kişi veya kurumun adı yerine sicil numarası kullanıldığından, denetimlerde, gerektiğinde belirtilen sicil numaralarının hangi kişi veya kuruma ait olduğu araştırılır.

Yönetmelikte gerçek ve tüzel kişi brokerin genel müdürü ile sigortacılık veya sigortacılık tekniği ile ilgili konulardan sorumlu genel müdür yardımcılarında aranan öğrenim düzeyi ile ilgili olarak yer alan sigortacılıkla ilgili bölümler; sigortacılık, bankacılık ve sigortacılık, risk yönetimi ve aktüerya bölümleridir. Bahsedilen bölümler dışında kalan ve Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından sigortacılık bölümüne eşdeğer/denk görülen bölümler de bu kapsamda değerlendirilir. Yurtdışındaki öğrenim düzeylerinin de Yükseköğretim Kurulu Başkanlığından alınacak denklik belgesi ile belgelendirilmesi gerekmektedir (Genelge - 2015/54 Md. 2/6).

Brokerlerle ilgili olarak yapılacak denetimlerde brokerin genel müdürünün ve sigortacılık veya sigortacılık tekniği ile ilgili konulardan sorumlu genel müdür yardımcılarının Yönetmelikte düzenlenen ve yukarıda açıklanan şartları taşımaya devam edip etmediği, brokerlik ruhsatı talep eden gerçek ve tüzel kişiler nezdinde yapılacak incelemede ise broker adayının genel müdürünün ve sigortacılık veya sigortacılık tekniği ile ilgili konulardan sorumlu genel müdür yardımcılarının yukarıda belirtilen şartları taşımakta olup olmadığı araştırılır ve incelenir.

Kontrol Listesi

3.1.3.1. Brokerlik faaliyetinde bulunan veya bulunmak üzere başvuran gerçek ve tüzel kişi brokerlerin genel müdürleri ve sigortacılık veya sigortacılık tekniği ile ilgili konulardan sorumlu genel müdür yardımcılarını Yönetmelikte belirtilen şartları taşımakta / taşımaya devam etmekte midir? (E)

3.1.3.2. Brokerlik faaliyetinde bulunan veya bulunmak üzere başvuran gerçek ve tüzel kişi brokerin genel müdürleri ve sigortacılık veya sigortacılık tekniği ile ilgili konulardan sorumlu genel müdür yardımcılarını mesleki deneyim şartını uygun belgeler ile ispat edebilmekte midirler? (E)

3.1.4. Yurt Dışında Kurulu Brokerlerin Şubelerinin Sahip Olmaları Gereken Özel Şartların İncelenmesi

Yurt dışında kurulu brokerler, Türkiye'de ancak şube açmak suretiyle faaliyette bulunabilir (Yönetmelik - Md. 7/1).Yabancı ülkelerde kurulmuş olan brokerlerin, irtibat bürosu veya ofis açmak ya da temsilci vs. bulundurmamak sureti ile faaliyette bulunmaları mümkün değildir.

Şube açmak suretiyle Türkiye'de faaliyet gösterecek brokerlerin diğer şartların yanı sıra (*gerçek veya tüzel kişi brokerler için istenilen şartlar*) gerçek kişi broker ile gerçek ve tüzel kişi brokerlerin genel müdürleri ve sigortacılık veya sigortacılık tekniği ile ilgili konulardan sorumlu genel müdür yardımcılarını için istenilen şartları sağlaması gerekir (Yönetmelik - Md. 7/2).

Yurt dışında kurulmuş brokerlerle ilgili olarak yurt dışından temin edilecek belgelerin ilgili ülkenin yetkili makamlarınca ve Türkiye'nin ilgili ülkedeki büyükelçiliğince veya konsoloslüğünce ya da Lahey Devletler Özel Hukuku Konferansı çerçevesinde hazırlanan Yabancı Resmî Belgelerin Tasdiki Mecburiyetinin Kaldırılması Sözleşmesi hükümlerine göre onaylanmış olması ve başvuruya belgelerin noter onaylı tercümelelerinin de eklenmesi şarttır (Yönetmelik - Md. 7/3).

Yurt dışında kurulmuş ve Türkiye'de şube açmak suretiyle faaliyette bulunan ya da bulunmak üzere ruhsat talep eden gerçek ve tüzel kişilerle ilgili yapılacak incelemede, şubenin veya ruhsat talep eden yabancı brokerin kuruluş ve ruhsat için yukarıda belirtilen şartları taşımakta ve denetim tarihi itibarıyla de taşımaya devam etmekte olup olmadığı araştırılır ve incelenir.

Kontrol Listesi

3.1.4.1. Yurt dışında kurulmuş olan broker Türkiye'de sadece şube açmak suretiyle mi faaliyet göstermekte ya da göstermek istemektedir? (E)

3.1.4.2. Yabancı tüzel kişi broker, şube dışında başka bir şekilde (irtibat bürosu, ofis vs.) Türkiye’de faaliyet göstermekte midir? (H)

3.1.4.3. Türkiye’de faaliyet gösteren ya da göstermek üzere başvuran gerçek veya tüzel kişi yabancı broker, gerçek veya tüzel kişi brokerler için istenilen şartlara denetim tarihi itibarıyla sahip midir? (E)

3.1.4.4. Yurt dışında kurulu broker, gerekli şartları taşımaya devam ettiğini Yönetmelikte belirtilen nitelikleri taşıyan belgeler ile ispat etmekte midir? (E)

3.2. Teknik Personele İlişkin İnceleme

Yönetmeliğin 3’üncü maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendine göre teknik personel, brokerlerde sigorta ürünlerine yönelik tanıtım ve bilgilendirme, sigorta risklerini değerlendirme, sigorta tekliflerini hazırlama ve sonuçlandırma işlemlerini yürüten personeli ifade etmektedir.

Brokerler, faaliyette buldukları branşlar için yeter sayıda teknik personel istihdam etmek zorundadırlar (Yönetmelik - Md. 8/4). Yeter sayı, faaliyette bulunan branşlar kapsamında değerlendirilir (Genelge - 2015/54 Md. 5/1).

Brokerler tarafından yürütülecek sigorta ürünlerine yönelik tanıtım ve bilgilendirme, sigorta risklerini değerlendirme, sigorta tekliflerini hazırlama ve sonuçlandırma işlemleri yalnızca brokerlerin teknik personeli tarafından yapılır (Yönetmelik - Md. 8/1).

Teknik personelin aşağıdaki şartlara sahip olması gerekmektedir (Yönetmelik - Md. 8/2).

- a) Türkiye’de yerleşik olması,
- b) Medeni hakları kullanma ehliyetine sahip olması,
- c) Kasten işlenen bir suçtan dolayı affa uğramış olsalar dahi 5 yıldan fazla hapis veya sigortacılık mevzuatına aykırı hareketlerinden dolayı hapis veya birden fazla adli para cezasına mahkûm edilmemiş olması; devletin güvenliğine, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine, milli savunmaya ve devlet sırlarına karşı suçlar ile casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, bilişim sistemini engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme, banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, terörün finansmanı, kaçakçılık, vergi kaçakçılığı veya haksız mal edinme suçlarından hüküm giymemiş olması,
- ç) En az lise ve dengi okullardan mezun olması,
- d) Lise ve dengi okul mezunlarının en az 2 yıl, müfredatında sigortacılıkla ilgili konulara yer verilen lise dengi mesleki ve teknik eğitim okulu mezunları ile teknik personel kamu istihdam programlı lise ve dengi okul mezunları ve iki yıllık yüksekokul mezunlarının en az 1 yıl mesleki deneyim kazanmış olması,
- e) SEGEM tarafından yapılacak teknik personel yeterlilik sınavının kazanılması.

Mesleki deneyim şartı, dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olanlar ile iki yıllık yüksekokulların sigortacılıkla ilgili bölümlerinden mezun olanlar için aranmaz (Yönetmelik - Md. 8/2).

Bireysel emeklilik mevzuatı çerçevesinde aracılık yapma yetkisine sahip kişiler SEGEM tarafından yapılacak teknik personel yeterlilik sınavını kazanmaları şartıyla teknik

personel olarak kabul edilir (Yönetmelik - Md. 8/3). Mesleki deneyim süresinin hesabında, bireysel emeklilik aracılığında geçirilen süreler de dikkate alınır (Genelge - 2015/54 Md. 2/3).

Acente teknik personel unvanını almış olanlar, Yönetmelik Ek-1/C'de yer alan öğrenim düzeylerinin karşısında yer alan mesleki deneyim süresini tamamlamaları halinde yeterlilik sınavı şartı aranmaksızın broker teknik personeli olarak kabul edilir (Yönetmelik - Md. 8/3). Mesleki deneyim süresinin hesabında, sigorta acentelerinde (müdür, şube müdürü, yardımcı teknik personel, teknik personel vs.) geçirilen süreler de dikkate alınır (Genelge - 2015/54 Md. 2/4).

Mesleki deneyim sürelerinin tevsik edilmesi için mesleki deneyim süresinin geçirildiği kurum/kuruluşlardan alınacak görev tanımını (unvan, yetki ve sorumlulukları) gösteren ayrıntılı bilgi ve belgeler ile gerektiğinde Dernek ve/veya Müsteşarlık tarafından istenilen bilgi ve belgeler aranacaktır (Genelge - 2015/54 Md. 2/5).

Yapılacak denetimlerde, Genelge doğrultusunda, mesleki deneyimin tespiti için SGK kayıtlarının incelenmesi ve SGK kayıtlarında çalışılan şirketlerin unvanı yerine sicil numarası verilen durumlarda ayrıca söz konusu sicil numaraları ile çalışılan şirketin sicil kayıtlarının karşılaştırılması gerekmektedir.

Yönetmelikte broker teknik personelinin öğrenim düzeyi ile ilgili olarak yer alan sigortacılıkla ilgili bölümler; sigortacılık, bankacılık ve sigortacılık, risk yönetimi ve aktüerya bölümleridir. Bahsedilen bölümler dışında kalan ve Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından sigortacılık bölümüne eşdeğer/denk görülen bölümler de bu kapsamda değerlendirilir. Yurtdışındaki öğrenim düzeylerinin de Yükseköğretim Kurulu Başkanlığından alınacak denklik belgesi ile belgelendirilmesi gerekmektedir (Genelge - 2015/54 Md. 2/6).

Müfredatında sigortacılıkla ilgili konulara yer verilen lise dengi mesleki ve teknik eğitim okulları, sigortacılık branş bölümleri olan okullardır (Genelge - 2015/54 Md. 2/7).

Kamu istihdam programları kapsamında teknik personele ilişkin mesleki deneyim süresinin değerlendirilebilmesi için ilgili kamu kurum ve kuruluşları tarafından yürütülen meslek edindirme faaliyetleri kapsamındaki teknik personel kurs ve stajının başarıyla tamamlanması gerekmektedir (Genelge - 2015/54 Md. 2/8).

SEGEM tarafından verilen teknik personel yeterlilik sınavının kazanıldığına dair belge başvuru esnasında aranacaktır. Mevcut durumda teknik personel yeterlilik sınavının kazanıldığına dair belgesi bulunmayanların ise 27/05/2016 tarihine kadar teknik personel yeterlilik sınavının kazanıldığına dair belgeyi Sigorta ve Reasürans Brokerleri Bilgi Sistemindeki bilgilerine ilave ettirmeleri gerekmektedir (Genelge - 2015/54 Md. 5/3).

Broker, teknik personeli çalışmaya başladığı günü takiben en geç on beş iş günü içinde kayıt numarası ve kimlik almak üzere elektronik ortamda Müsteşarlığa veya Müsteşarlıkça görevlendirilecek meslek kuruluşuna bildirir ve Sigorta ve Reasürans Brokerleri Bilgi Sistemi'ne işlenir. Teknik personele kimlik verilir (Yönetmelik Mad. 8/5).

Teknik personelin yürüttüğü mesleki işlemlerden dolayı üçüncü kişilere vereceği zararlardan teknik personel ve bağlı bulunduğu broker sorumludur (Yönetmelik - Md. 8/6).

Yapılacak incelemede, brokerlerin veya brokerlik ruhsat talebinde bulunan gerçek ve tüzel kişinin, merkez ve merkez dışı teşkilatlarında, faaliyette bulunduğu/bulunacağı branşlar için yeter sayıda teknik personel istihdam edip etmediği ve teknik personeli ilgili yerlere bildirip bildirmediği incelenir ve araştırılır.

Kontrol Listesi

3.2.1. Brokerlik faaliyetinde bulunan veya bulunmak üzere başvuran gerçek ve tüzel kişi, merkez ve merkez dışı teşkilatlarında faaliyette bulunduğu veya bulunmak istediği branşlarda yeter sayıda teknik personel istihdam etmekte midir? (E)

3.2.2. Brokerin veya brokerlik ruhsatı almak üzere başvuran gerçek veya tüzel kişinin teknik personeli Yönetmelikte belirtilen şartları taşımakta mıdır? (E)

3.2.3. Brokerin veya brokerlik ruhsatı almak üzere başvuran gerçek veya tüzel kişinin teknik personelinin, SEGEM tarafından verilen teknik personel yeterlilik sınavının kazanıldığına dair belgesi var mıdır? (E) Teknik personel yeterlilik sınavının kazanıldığına dair belge, teknik personelin Sigorta ve Reasürans Brokerleri Bilgi Sistemindeki bilgilerine eklenmiş midir? (E)

3.3. Mesleki Sorumluluk Sigortasına İlişkin İnceleme

Brokerler, mesleki faaliyetlerinden dolayı verebilecekleri zararlara karşı mesleki sorumluluk sigortası yaptırırlar. Mesleki sorumluluk sigortası olmaksızın brokerlik faaliyetinde bulunulamaz (Yönetmelik - Md. 13/1).

Mesleki sorumluluk sigortasının ruhsat işlemleri sonuçlandırılmadan yaptırılması gerekmektedir (Genelge - 2015/54 Md. 6/1). Bu nedenle, ruhsat denetimleri sırasında broker adayı tarafından söz konusu sigortanın yaptırılmış olup olmadığının mutlaka incelenmesi gerekmektedir.

Mesleki sorumluluk sigortasının, herhangi bir tazminat talebi için teminatı en az 200.000 TL ve bir yıl boyunca tüm tazminat talepleri için teminatı en az 1.000.000 TL olmak üzere yaptırılması gerekmektedir. Mesleki sorumluluk sigortasında muafiyetin yer alması durumunda, muafiyet tutarının azami 2.500 TL tutarında olması, ayrıca muafiyet tutarının bu maddede aranan teminat limitine eklenmesi gerekmektedir(Genelge - 2015/54 Md. 6/2).

Mesleki sorumluluk sigortasına ilişkin poliçeler, poliçe düzenleme veya yenileme tarihini takip eden on beş iş günü içinde Sigorta ve Reasürans Brokerleri Bilgi Sistemine kaydedilir(Genelge - 2015/54 Md. 6/3).

Mesleki sorumluluk sigortası ile ilgili olarak yapılacak incelemede, Yönetmelikte belirtilen asgari tutarları içerecek ve muafiyetin yer alması durumunda azami tutarı geçmeyecek şekilde mesleki sorumluluk sigortasının yaptırılmış olup olmadığı ve yapılan sigortaya ilişkin poliçelerin Sigorta ve Reasürans Brokerleri Bilgi Sistemine kaydedilmiş olup olmadığı incelenir.

Kontrol Listesi

3.3.1. Yönetmelikte belirtilen limitlere uygun olarak broker adayı/broker tarafından mesleki sorumluluk sigortası yaptırılmış mıdır? (E)

3.3.2. Mesleki sorumluluk sigortasında muafiyet uygulanmış olması durumunda, muafiyet tutarı Yönetmelikte belirlenen sınırlamalara uygun mudur? (E)

3.3.3. Mesleki sorumluluk sigortasına ilişkin poliçeler, poliçe düzenleme veya yenileme tarihini takip eden on beş iş günü içinde Sigorta ve Reasürans Brokerleri Bilgi Sistemine kaydedilmekte midir? (E)

3.4. Asgari Ödenmiş Sermaye, Özsermaye ve Malvarlığının İncelenmesi

Tüzel kişi brokerlerin Yönetmelikte belirlenen tutarda ödenmiş sermayeye, gerçek kişi brokerlerin ise aynı miktarda mal varlığına sahip olması gerekmektedir. Dolayısıyla Müsteşarlığa brokerlik ruhsatı başvurusunda bulunan gerçek ve tüzel kişilerin Yönetmelikte belirtilen tutarda asgari mal varlığına veya ödenmiş sermayeye sahip olması gerekmektedir.

Tüzel kişi brokerler için asgari ödenmiş sermaye miktarı şirket türüne göre Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca belirlenen tutardan az olmamak kaydıyla asgari 250.000 TL ve faaliyette bulunulan her bir ruhsat için ilave 50.000 TL'dir. Pay senetlerinin tamamının nama yazılı olması gerekmektedir (Yönetmelik - Md. 11/1).

Yukarıda belirtilen tutarların yanı sıra brokerler tarafından tesis edilecek her bir merkez dışı teşkilat için ilave 25.000 TL asgari ödenmiş sermaye aranır (Yönetmelik - Md. 11/2).

Yönetmelikte öngörülen asgari ödenmiş sermayenin nakden ödenmesi gerekir. Ancak, bahse konu sermaye bilançoda her türlü varlığa yatırılabilir (Genelge - 2015/54 Md. 3/1).

Gerçek kişilerin beyan edecekleri mal varlıklarının, tüzel kişi brokerler için aranan asgari ödenmiş sermaye tutarından az olmaması gerekmektedir (Yönetmelik - Md. 11/3). Mal varlığı nakde kolay dönüşebilir her türlü menkul, menkul kıymet ve taşınmaz varlıklardan oluşur (Genelge - 2015/54 Md. 3/2).

Müsteşarlıktan ruhsat alan tüzel kişi sigorta brokerleri, ruhsatlarına göre gerekli olan asgari ödenmiş sermaye tutarının altına düşecek şekilde daha sonra sermaye azaltmaya veya kısmi bölünmeye gidemezler. Gerçek kişilerin de asgari mal varlığı tutarını faaliyet süresince sürekli olarak sağlamaları gerekmektedir.

Diğer yandan, faaliyette bulunan brokerlerin özsermayesi yıllık faaliyet gelirlerinin %10'u ile şirketlere;

a) Vadesi üzerinden 1 ile 30 arasında gün geçmiş olan muaccel borçların (0,25) katsayısıyla,

b) Vadesi üzerinden 31 ile 60 arasında gün geçmiş olan muaccel borçların (0,5) katsayısıyla,

c) Vadesi üzerinden 61 gün ile 1 yıl arasında gün geçmiş olan muaccel borçların (0,8) katsayısıyla,

ç) Vadesi üzerinden 1 yıldan fazla geçmiş olan muaccel borçların (1) katsayısıyla çarpılması sonucu bulunan tutarların toplamından az olamaz. Bu hesaplama, yılsonları itibarıyla yapılır. İlave sermaye ihtiyacının ortaya çıkması halinde eksik kalan kısım en geç hesap dönemini takip eden yılsonuna kadar tamamlanır (Yönetmelik - Md. 11/4). Bu hesaplamada, broker ile şirket arasında yapılan protokolde veya sözleşmenin özel şartlarında belirtilen vade esas alınır (Genelge - 2015/54 Md. 3/4).

Brokerler, özsermayelerinin yukarıda belirtilen tutar toplamının altına düşmesine sebep verecek temettü dağıtımında bulunamaz. Gerekli özsermaye açığını kapatmayan brokerler Yönetmeliğin 21'inci maddesi gereği Müsteşarlıkça uyarılır. Uyarının ardından ilgili brokerin durumu hakkında yapılan değerlendirme neticesinde, brokerin aracılık faaliyeti Müsteşarlıkça altı aya kadar geçici olarak durdurulabilir veya ruhsatları iptal edilebilir (Yönetmelik - Md. 11/5).

Özsermaye; Brokerlerin ödenmiş veya Türkiye'ye ayrılmış sermayeleri, her türlü yedek akçeleri, yeniden değerlendirme fonu, dönem net kârı ile geçmiş yıllar kârları, kâr ve sermaye yedekleri ile Müsteşarlıkça uygun görülecek sermaye benzeri kaynaklar ve diğer kaynaklardan varsa dönem zararı ve geçmiş yıllar zararları ile Müsteşarlıkça uygun görülecek diğer değerlerin düşülmesinden sonra bulunan tutarı ifade eder (Yönetmelik - Md. 3/1-e).

Brokerlerin faaliyet gelirleri, yılsonları itibariyle ve takvim yılı bazında hesaplanır. Hesaplama tahakkuk esasına göre yapılır ve yıl içinde hak kazanılan komisyonlar ile danışmanlık ve risk yönetim ücretlerinin tamamı dikkate alınır.

Tüzel kişilerde özsermaye açığının kapatılmasının şirkete net varlık girişi ile sağlanması gerekir. Sadece sermaye artırım kararının alınması ya da sermaye taahhüdünde bulunulması özsermaye açığının kapatılması için yeterli kabul edilmez. Ayrıca, ortakların şirketten borç olarak sermaye ödemesinde bulunması ya da sermaye olarak koydukları tutarları daha sonra borç olarak tekrar geri almaları gibi işlemler de Yönetmelik hükmünü ihlal olarak değerlendirilir.

Yıllık olarak düzenlenen mali tablolar ile formatı Müsteşarlıkça belirlenen sermaye yeterliliğini gösteren tablolar, gerçek kişi brokerler ve tüzel kişi brokerlerde şirketi temsile yetkili kişi tarafından imzalanmış olarak takip eden Mayıs ayı sonuna kadar Sigorta ve Reasürans Brokerleri Bilgi Sistemine girilir (Genelge - 2015/54 Md. 3/3).

Asgari ödenmiş sermaye, özsermaye ve gerçek kişi brokerlerin veya broker adaylarının mal varlığı ile ilgili olarak yapılacak incelemede, yukarıda açıklanan şartların ruhsat talebi anında ve faaliyet süresince mevcut olup olmadığı incelenir ve araştırılır.

Kontrol Listesi

3.4.1. Tüzel kişi brokerlik şirketi veya ruhsat talep eden şirket, asgari 250.000 TL ve ruhsat talep edilen / sahibi olunan her bir alan için ilave 50.000 TL ödenmiş sermayeye sahip midir? (E)

3.4.2. Ruhsat sahibi veya ruhsat talep eden gerçek kişi, asgari 250.000 TL ve ruhsat talep edilen / sahibi olunan her bir alan için ilave 50.000 TL olmak üzere denetim tarihi itibariyle yeterli mal varlığına sahip midir? (E)

3.4.3. Tüzel kişi brokerin veya ruhsat talep eden şirketin ödenmiş sermayesi şirket kayıtları ile bu kayıtları teyit eden güncel belgelerle ortaya konulabilmekte midir? (E)

3.4.4. Gerçek kişi brokerin veya ruhsat talep eden gerçek kişinin göstermiş olduğu mal varlığının değeri gerçek durumu yansıtmakta mıdır? (E)

3.4.5. Tüzel kişi brokerin özsermayesi bir önceki takvim yılında elde edilen faaliyet gelirlerinin %10'u ile şirketlere olan muaccel borçlarının Yönetmelikte belirtilen katsayılarla çarpılması sonucu bulunan tutarların toplamından düşük müdür? (E/H)

3.4.6. Gerçek kişi brokerlerin gösterecekleri mal varlığı bir önceki takvim yılında elde ettiği faaliyet gelirlerinin %10'u ile şirketlere olan muaccel borçlarının Yönetmelikte belirtilen katsayılarla çarpılması sonucu bulunan tutarların toplamından düşük müdür? (E/H)

3.4.7. Brokerin faaliyet gelirinin tespitinde, tahakkuk esasına göre yıl içinde hak kazanılan komisyonlar ile danışmanlık ve risk yönetim ücretlerinin tamamı dikkate alınmış mıdır? (E)

3.4.8. Bir takvim yılında elde edilen faaliyet gelirlerine göre ilave sermaye ihtiyacının ortaya çıkması halinde broker eksik kalan kısmın en geç takip eden yılsonuna kadar tamamlanması için gerekli işlemleri yapmakta mıdır? (E)

3.4.9. Tüzel kişi brokerlerde bir önceki yılda elde edilen faaliyet gelirlerine göre özsermaye açığının ortaya çıkması halinde mevcut açık şirkete net varlık girişi ile sağlanmış mıdır? (E)

3.4.10. Gerçek ve tüzel kişi brokerler tarafından yıllık olarak düzenlenen mali tablolar ile sermaye yeterliliğini gösteren tablolar, şirketi temsile yetkili kişi tarafından imzalanmış olarak takip eden Mayıs ayı sonuna kadar Sigorta ve Reasürans Brokerleri Bilgi Sistemine girilmiş midir? (E)

3.5. Fiziki, Teknik ve İdari Altyapıya İlişkin İnceleme

Brokerlik faaliyeti münhasıran brokerlik faaliyetine tahsis edilmiş mekânlarda yürütülür (Yönetmelik - Md.9/1).

Brokerin ve brokerlik ruhsat talebinde bulunan gerçek ve tüzel kişinin merkez ve varsa merkez dışı teşkilatları ile faaliyet gösterdiği mekanların konum, özellik ve fiziksel donanım itibariyle brokerlik faaliyetlerini yerine getirmeye uygun olması gerekmektedir. Bu kapsamda, faaliyet gösterilen ya da gösterilmek istenilen mekanın fiziksel donanım ve diğer özellikleri itibariyle brokerlik faaliyeti için uygun ve yeterli olup olmadığı değerlendirilir. Ayrıca, teknik alt yapı(donanım ve yazılım) ile idari alt yapının (personel sayısı ve niteliği) brokerlik faaliyetlerinin icrası için yeterli olup olmadığı kontrol edilir.

Brokerlerin teknik açıdan yeterli sayılabilmesi için asgari olarak sigorta aracılığı faaliyetinde bulunmaya elverişli bilişim sisteminin; yeterli arşivleme sisteminin, elektronik veri ağı ve elektronik posta adresinin bulunması aranır (Yönetmelik - Md.9/3).

Brokerlik faaliyeti yürütülecek mekanın (merkez ve şube) aşağıdaki şartları haiz olması gerekir(Genelge - 2015/54 Md. 4/1).

1. Münhasıran brokerlik faaliyetine tahsis edilmiş mekanın bulunması,
2. Müstakil bir bina veya iş merkezi içerisinde, fiziki olarak ayrılmış, müstakil bir girişe sahip, başlı başına kullanılmaya elverişli bağımsız bir mekan olması,
3. Brokerlik faaliyetini sürdürebileceği yeterli tefrişata sahip olması,
4. Kullandığı elektrik, telefon, su, doğalgaz veya internet bağlantı hizmetine ilişkin faturalarından en az ikisinin broker adına kayıtlı bulunması,
5. İdari altyapı sayısı ile uyumlu sayıda bilgisayar, telefon, yazıcı ve faks cihazının bulunuyor olması,
6. Brokerlik bilgisayar programının olması,
7. İnternet bağlantısı bulunması.

Fiziki, teknik ve idari alt yapıya ilişkin inceleme aşağıdaki konulardan oluşur.

Fiziki Altyapı

Yeterli mekan : Brokerlik faaliyeti gösterilen mekanın, brokerin faaliyet gösterdiği ya da göstermek istediği alanlar ile organizasyon yapısı dikkate alındığında fiziki olarak brokerlik faaliyetinin yürütülmesi için yeterli nitelik ve büyüklükte olması gerekmektedir. Bu durumun tespiti için brokerdan ya da brokerlik ruhsat talebinde bulunanlardan faaliyet gösterilen mekanlara ilişkin tapu ya da kira sözleşmesi örneği ve kiralanana için kira ödeme belgeleri talep edilir, faaliyette bulunulan mekanda sadece brokerlik faaliyetinde bulunulup bulunulmadığı incelenir, aynı adreste başka bir ticari faaliyetin yürütülüp yürütülmediği araştırılır, brokerlik faaliyetinde bulunulan mekanın ayrı veya diğer mekanlardan ayrılmış olup olmadığı kontrol edilir ve mekanın fiziki olarak büyüklüğü kontrol edilir. Bu kapsamda, brokerlik faaliyeti gösterilen mekanın, bir iş merkezinde aynı katta ve aynı sermaye grubundaki diğer şirketlerle ortak ana girişe sahip olmakla birlikte iç kısımlarda ayrı bir giriş kapısı veya bölmelerle diğer şirketlerden açık bir şekilde ayrılmış olması (ayrı bir posta adresine sahip olmasa bile), brokerlik adresinde sadece brokerlik faaliyetinin yürütülmesi ve ayrı bir mekana sahip olması açısından mevzuata uygun kabul edilir.

Yeterli tefrişat: Brokerin faaliyet gösterdiği ya da göstereceği mekandaki mobilya ve diğer aksesuarların brokerlik faaliyetinin yürütülebilmesi için yeterli olması gerekmektedir. Bu durumun tespiti için brokerlik adresinde bulunan mobilya ve diğer büro malzemelerinin brokerliğin organizasyon yapısı dikkate alındığında yeterli olup olmadığı ve brokerlik faaliyetinin yürütülmesi için gerekli olan her türlü malzemenin mevcut olup olmadığı kontrol edilir. Gerektiğinde mevcut mobilyaların faturaları istenilir, büronun fotoğrafları talep edilir veya bizzat çekilir.

Teknik Altyapı

Yeterli bilişim sistemi: Brokerliğin ya da brokerlik faaliyeti göstermek isteyen kişilerin brokerlik faaliyeti için gerekli olan yeterli bilgi teknolojisi aletlerine sahip olması gerekir. Bu durumun tespiti için brokerlik adresinde yer alan bilgisayar, monitör, yazıcı, sürücü (server), fotokopi makinası vs. gibi teçhizatın mevcut olup olmadığı ve brokerin organizasyon yapısı ile uyumlu olup olmadığı kontrol edilir ve gerektiğinde bunlara ilişkin faturalar talep edilir.

Brokerlik bilgisayar programı: Broker veya broker adayının brokerlik faaliyetinin yürütülmesi için gerekli paket program veya yazılımlara sahip olması gerekmektedir. Bu durumun tespiti için broker veya brokerlik ruhsatı talep eden kişiler tarafından kullanılan programın özellikleri incelenir ve ruhsat sahibi olduğu ya da talep ettiği alanlar ve organizasyon yapısı dikkate alındığında mevcut yazılımın brokerin tüm fonksiyonlarını etkin bir şekilde yürütmek ve kaydetmek için yeterli olup olmadığı kontrol edilir. Gerektiğinde kullanılan yazılımlara ilişkin faturalar da talep edilir.

Yeterli haberleşme imkânı: Brokerin temsil edilen kişiler veya sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri ile haberleşmesini sağlayacak ve brokerlik faaliyetini yürütmesine imkan sağlayacak yeterli haberleşme araçlarına sahip olup olmadığı kontrol edilir. Bu durumun tespiti için kullanılan telefon, faks ve internet hizmetine ilişkin araçlar incelenir, brokerin veya brokerlik ruhsatı talep eden kişinin organizasyon yapısı ve faaliyet gösterdiği/göstermek istediği alanlar dikkate alındığında yeterli olup olmadığı araştırılır ve gerektiğinde telefon, faks ve internet hizmetlerine ilişkin abonelik belgeleri ve fatura suretleri talep edilir.

İdari Altyapı ve İnsan Kaynakları

Organizasyon yapısı : Brokerin organizasyon yapısının brokerin sahip olduğu ruhsatlar ile faaliyet hacmi dikkate alındığında yeterli bir organizasyon yapısına ve personele sahip olması, faaliyetinin yürütülmesi için gerekli departmanların kurulmuş ve personel ile departmanların yetki ve görev tanımlamaları ile sorumluluklarının belirlenmiş olması gerekir. Brokerin merkez dışı teşkilata sahip olması halinde merkez dışı teşkilatının organizasyon yapısının da yürütülen faaliyetleri yerine getirmek için uygun ve yeterli derecede olması gerekmektedir. Bu durumun tespiti için brokerin organizasyon yapısı, mevcut iç birimler ile personelin görev ve yetki tanımları talep edilir ve yeterli olup olmadığı değerlendirilir.

Yeterli teknik personel: Brokerin ruhsat sahibi olduğu ve faaliyet gösterdiği branşlar için yeter sayıda teknik personel istihdam etmesi gerekmektedir. Gerçek kişi brokerlerde broker aynı zamanda teknik personel olarak da görev yapabilir. Brokerin merkez dışı teşkilatının bulunması halinde söz konusu teşkilatta da faaliyet gösterilen branşlar için yeter sayıda teknik personel çalıştırılması gerekmektedir. Bu durumun tespiti için brokerlikte çalışan teknik personelin listesi ve teknik personel olarak çalıştıkları alanlar talep edilir.

Yapılan denetimde, brokerin ve brokerlik ruhsat başvurusunda bulunan gerçek ve tüzel kişinin merkez ve varsa merkez dışı teşkilatları ile faaliyet gösterdiği mekanların konum, özellik ve fiziksel donanım itibarıyla brokerlik faaliyetlerini yerine getirmeye uygun olup olmadığı değerlendirilir ve bu kapsamda yukarıda yer alan başlıklar altında söz konusu durumları ortaya koyan bilgi ve belgeler incelenir.

Kontrol Listesi

3.5.1. Brokerin ya da ruhsat talebinde bulunan kişinin faaliyet gösterdiği mekan, konum ve fiziksel donanım itibarıyla brokerlik faaliyetlerini yerine getirmek için uygun mudur? (E) Brokerin ve ruhsat talebinde bulunan kişinin merkez ve varsa merkez dışı teşkilatı brokerlik faaliyetinin yürütülmesi için uygun şekilde tefriş edilmiş midir? (E)

3.5.2. Brokerlik merkez ve merkez dışı teşkilatında çalışan/ çalışması planlanan personelin tamamı için gerekli ofis ekipmanı kurulmuş mudur? (E)

3.5.3. Brokerin/ ruhsat talebinde bulunan broker adayının merkez ve merkez dışı teşkilatı, iş planlarında belirtilen sayıda personelin çalışması için yeterli büyüklüğe sahip ve uygun mudur? (E)

3.5.4. Brokerin / ruhsat talebinde bulunan broker adayının merkez ve merkez dışı teşkilatı bağımsız ve yeterli mekana sahip midir? (E)

3.5.5. Brokerin/ ruhsat talebinde bulunan broker adayının merkez ve merkez dışı teşkilatının faaliyet gösterdiği mekanlar kiralık ise kiralama işlemi doğrudan broker tarafından yapılmış, kira ödemeleri, ilgili dekontlar ve muhasebe kayıtları ile ortaya konulmakta ve kiralama süreleri brokerlik faaliyetinin kesintisiz yürütülmesi için uygun (en az bir yıllık) mudur? (E)

3.5.6. Broker tarafından kullanılan bilgisayar programı brokerlik faaliyetlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi ve kayıtların tutulması için yeterli midir? (E)

3.6. Merkez Dışı Birimlerin ve Faaliyetlerinin İncelenmesi

Brokerler, merkezleri dışında teşkilatlanabilir (Yönetmelik - Md.10/1).

Brokerlerin merkez dışındaki teşkilatları, broker ile aynı unvanı taşır (Yönetmelik - Md.10/2). Brokerlerin merkez dışı birimlerinde, birimlerin kullandıkları antet, afiş, reklam ve

tabelalarında broker unvanına yer vermeleri ve başka veya müstakil bir broker gibi algılanmaya neden olabilecek işaret, tabela, belge vs. kullanmamaları gerekmektedir.

Merkezler için gerekli olan fiziksel mekân, teknik ve idari altyapı ile insan kaynakları bakımından yeterlilik şartları brokerlerin merkez dışındaki teşkilatları bakımından da aranır. Sermaye konusunda tesis edilecek her bir merkez dışı teşkilat için ilave 25.000 TL asgari ödenmiş sermaye aranır (Yönetmelik - Md.10/3).

Brokerin merkez dışı birimleri fiziki şartları uygun ve müstakil mekanlarda faaliyet gösterebilirler. Brokerin ve merkez dışı birimlerinin faaliyet gösterdiği fiziki mekanda aynı anda başka bir broker veya gerçek ve tüzel kişi faaliyet gösteremez. Brokerin merkez dışı birimlerinin faaliyet gösterdiği mekanlara ilişkin her türlü belge ve bilginin brokerin merkezinde tutulması ve söz konusu mekanlara ilişkin tüm belgelerin broker adına kayıtlı olması ve kira, internet, elektrik, su, telefon vs. harcamaların muhasebe hesaplarında kaydedilmesi zorunludur.

Brokerlerin merkez dışı teşkilatlarında, brokerlik faaliyetinde bulunacakları branşlar için yeter sayıda teknik personel istihdam edilmesi zorunludur. Teknik personelin ve yöneticilerin sosyal güvenlik sistemine tabi olarak brokerin kadrosunda yer alması ve daimi personel olarak çalışması, maaş ödemelerinin broker tarafından yapılması gerekmektedir. Ayrıca, anılan birimlerde istihdam edilecek teknik personel ve yöneticilerin ikametgah adresinin ilgili birimlerin bulunduğu ilin sınırları içinde olması gerekmektedir. Brokerlerin teknik personel istihdam edilmeyen bir merkez dışı birim açmaları mümkün olmadığı gibi, mevcut teknik personeli ayrılan ve hiç teknik personel kalmayan merkez dışı yapıların faaliyetini derhal durdurup, yeni bir teknik personel istihdam edene kadar faaliyete başlatmamaları ya da anılan ilgili yapılanmayı kapatmaları gerekmektedir.

Brokerin merkez dışı yapılanmalarında çalışan teknik personele ilişkin her türlü bilgi ve belgenin brokerin merkezinde mevcut olması ve teknik personelde yaşanan değişikliklerin kayıtlar üzerinden takip edilebiliyor/izlenebiliyor olması gerekmektedir.

Merkez dışındaki teşkilatlara ilişkin bilgiler, teşkilatlanmayı takiben en geç on beş iş günü içinde Sigorta ve Reasürans Brokerleri Bilgi Sistemi'ndeki bilgilere ilave edilir (Yönetmelik - Md.10/4).

Yapılan incelemede, brokerin merkez dışı yapılanmaya başvurup başvurmadığı, merkez dışı birimlerin merkez ile aynı unvanı kullanıp kullanmadıkları, antet, afiş, reklam ve tabelalarında broker unvanına yer verip vermedikleri, merkez dışı birimlerin brokere ait ya da broker tarafından kiralanın mekanlarda faaliyet gösterip göstermedikleri, merkez dışı birimlerin bulunduğu mekanlarda aynı anda başka bir brokerin veya gerçek ve tüzel kişinin faaliyet gösterip göstermediği, merkez dışı birimlerin tamamında ruhsat sahibi olunan branşlar için yeter sayıda teknik personel istihdam edilip edilmediği, istihdam edilen teknik personelin ve varsa yöneticilerin brokerin kadrolu personeli olarak çalışıp çalışmadığı ve ilgili birimin bulunduğu ilin sınırları içinde ikamet edip etmediği, merkez dışı teşkilata ilişkin bilgilerin teşkilatlanmayı takiben on beş iş günü içinde Sigorta ve Reasürans Brokerleri Bilgi Sistemi'ndeki bilgilere ilave edilip edilmediği, teknik personel bulunmayan merkez dışı birimlerinin olup olmadığı ve merkez dışı birimlerde teknik personel olmadan brokerlik faaliyetinde bulunulup bulunulmadığı, merkez dışı birimlerde bulunan brokerlik adına imza atmaya yetkili olan personelin yönetici için aranan şartlara sahip olup olmadığı ve merkez dışı

birimlerin başka veya müstakil bir broker gibi algılanmaya neden olabilecek işaret, tabela, belge vs. kullanıp kullanmadıkları araştırılır ve incelenir.

Kontrol Listesi

3.6.1. Broker, merkez dışı bir örgütlenmeye gitmiş ise merkez dışındaki birimler, broker ile aynı unvanı taşımakta mıdır? (E)

3.6.2. Brokerin merkez dışı birimlerinin kullandıkları antet, afiş, reklam ve tabelalarında broker unvanına yer verilmekte midir? (E)

3.6.3. Brokerin merkez dışı birimlerinin, farklı veya ayrı bir broker oldukları algısına neden olabilecek belgeler kullanılmakta ya da izlenim yaratılmakta mıdır? (H)

3.6.4. Brokerin merkez dışı birimleri, brokerin mülkü olan ya da broker tarafından kiralanmış ve fiziki şartlar açısından uygun mekanlarda faaliyet göstermekte midir? (E)

3.6.5. Brokerin merkez dışı birimlerinin faaliyet gösterdiği mekanlara ilişkin her türlü bilgi ve belge merkezde bulunmakta ve tüm giderlerine ilişkin kayıtlar merkezde tutulmakta mıdır? (E)

3.6.6. Brokerin merkez dışı birimlerinin faaliyet gösterdiği fiziki mekanlarda aynı zamanda başka bir broker veya gerçek ve tüzel kişi faaliyet göstermekte midir? (H)

3.6.7. Broker, açmış olduğu merkez dışı birimlere ilişkin bilgileri tesis tarihinden itibaren 15 iş günü içinde Sigorta ve Reasürans Brokerleri Bilgi Sistemi'ndeki bilgilere ilave etmiş midir? (E)

3.6.8. Broker, merkez dışı birimlerinin her birinde brokerlik faaliyetinde bulunulan branşlar için yeter sayıda teknik personel istihdam etmekte midir? (E)

3.6.9. Brokerin merkez dışı birimlerinde çalışan personel broker adına imza atmaya yetkili ise aynı zamanda yöneticilerde aranılan niteliklere sahip midir? (E)

3.6.10. Brokerin merkez dışı birimlerinde çalışan yöneticiler ve teknik personel sosyal güvenlik sistemine tabi olarak brokerin kadrosunda yer almakta ve fiili olarak ilgili birimde faaliyet göstermekte midir? (E)

3.6.11. Brokerin merkez dışı birimlerinde istihdam edilen yöneticiler ve teknik personel ilgili birimin bulunduğu ilin sınırları içinde ikamet etmekte midir? (E)

3.6.12. Broker, tüm teknik personeli ayrılan merkez dışı birimlerin faaliyetini derhal durdurmakta mıdır? (E)

3.6.13. Broker, teknik personel olmadan merkez dışı birimlerde brokerlik faaliyeti icra etmekte midir? (H)

BÖLÜM 4

BROKERLİK FAALİYETİNİN DENETİMİ

Brokerlik faaliyetine ilişkin olarak yapılan inceleme, broker tarafından müşterilerin sigorta ihtiyaçlarının belirlenmesi, şirketlerden sigorta tekliflerinin alınması, müşterilere sunulması, poliçenin tanzim ettirilmesi, primlerin ödenmesi ve tazminatın ödenmesine yardımcı olunması gibi aşamaları kapsamaktadır. Ayrıca, brokerlik faaliyetlerinden elde edilen gelirler, yükümlülükler, müşteri hesaplarına ilişkin hususlar da brokerlik faaliyetleri kapsamında incelenecek konular arasında yer almaktadır.

4.1. Brokerlik Yetkisinin Verilmesi, Sigorta Tekliflerinin Alınması ve Müşterilere Sunulmasının İncelenmesi

Brokerlik yetkisi, temsil edilecek tarafça sözleşmelerin akdinden önceki hazırlık çalışmalarını yürütmeyi ve gerektiğinde sözleşmelerin uygulanmasına ilişkin işlemleri gerçekleştirmeyi içeren yetki belgesi ile brokere verilir. Ancak, tarafların fizikî olarak karşı karşıya gelmesinin ve işin gereği olarak yetki belgesi verilmesinin söz konusu olmadığı hâllerde yetkilendirmenin sözlü veya elektronik olarak verilmesi mümkündür (Yönetmelik - Md. 15/1).

Yetki belgesinde, yetkinin kapsamı, sınırı ve süresi açıkça belirtilir. Brokerlik yetkisi, broker tarafından başka brokerlere veya kişilere devredilmez (Yönetmelik - Md. 15/2).

Yetki verilen brokerlerin, yetki belgelerini ibraz etmek suretiyle teklif alması, bu teklifleri ve karşılaştırmalı fiyatları brokerlik yetkisi veren tarafa bildirmesi esastır (Yönetmelik - Md. 15/3).

Yapılan denetimde, broker tarafından yetki belgesinin ibraz edilemediği ve brokerlik yetkisinin sözlü olarak verildiğinin ileri sürüldüğü durumlarda sigorta ettirenin bilgisine başvurulur ve bu görüş esas alınarak işlem yapılır.

Sigorta brokerlerinin, müşterilerinin 5684 sayılı Kanuna göre yurt içinde yaptırılması zorunlu olan sigortalara ilgili ihtiyaçlarını karşılamak için Müsteşarlıktan ruhsat almak suretiyle yurt içinde faaliyet gösteren sigorta ve emeklilik şirketlerinden teklif talep ederek müşterilerine sunmaları gerekmektedir. Buna karşılık, 5684 sayılı Kanuna göre yurtdışında kurulu sigorta şirketlerine yaptırılması mümkün olan sigorta talepleri ile reasürans talepleri için yurt içinde veya yurt dışında kurulmuş ruhsatlı sigorta ve reasürans şirketlerinden teklif alarak müşterilerine sunmaları mümkündür.

Sigorta brokerleri sigorta yaptırmak isteyenler, reasürans brokerleri ise reasürans sözleşmesi akdetmek isteyen sigorta veya reasürans şirketleri adına hareket ettiklerinden, brokere sigorta talebinin doğrudan sigorta ettirenden, reasürans talebinin ise reasürans teminatı almak isteyen sigorta ve reasürans şirketinden ya da bunların temsilcilerinden gelmesi ve brokerlik yetkisinin de sigorta ettiren ve/veya sigorta ve reasürans şirketi ya da bunların temsilcileri tarafından verilmesi gerekmektedir. Brokerler, brokerliğin tanımı ile amaç ve kapsamına aykırı olacak şekilde, sigorta acentelerinden veya sigorta ettiren dışındaki kişilerden (kanunen sigorta ettiren adına hareket etmesi mümkün olanlar hariç, örneğin sigorta yaptırmak isteyen tüzel kişilerde imza atmaya yetkili olarak çalışan gerçek kişiler veya yetki verilen avukatlar) gelen talepler üzerine ya da onları temsil ederek sigorta ve emeklilik şirketlerinden teklif talep edemezler ve onlar adına hareket edemezler. Ancak, bir sigorta acentesinin doğrudan kendisi için ihtiyaç duyduğu sigorta teminatlarına (örneğin, acentelik için gerekli mesleki sorumluluk sigortası) ilişkin olarak brokerler aracılığıyla sigorta şirketlerinden teklif almasında hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Brokerler, sigorta yaptırmak isteyenler tarafından ihtiyaç duyulan sigorta teminatlarına ilişkin olarak sadece sigorta ve emeklilik şirketlerinden teklif alabilirler. Başka bir sigorta brokerinden teklif alamazlar.

Sigorta brokerleri, sigorta ve emeklilik şirketleri tarafından kendilerine verilecek kullanıcı adı ve şifreleri kullanarak ya da sigorta veya emeklilik şirketi tarafından temin edilen ve brokerin bilgisayarlarına / serverına kurulan yazılımları kullanmak suretiyle sigorta ve emeklilik şirketlerinden belirli sigorta türlerinde otomatik teklif alabilirler.

Diğer yandan, brokerlerin birden fazla şirketten teklif aldıkları durumlarda, alınan sigorta tekliflerine ilişkin olarak teminatın kapsamı, prim tutarı, ödeme koşulları vs. açılardan alınan teklifleri karşılaştırmalı olarak müşterilerine sunmaları gerekmektedir.

Brokerler tarafından yürütülecek sigorta ürünlerine yönelik tanıtım ve bilgilendirme, sigorta risklerini değerlendirme, sigorta tekliflerini hazırlama ve sonuçlandırma işlemlerinin yalnızca brokerlerin teknik personeli tarafından yapılması zorunludur (Yönetmelik - Md. 8/1).

Yapılacak incelemede, broker tarafından aracılık edilen sigorta sözleşmelerinde örnekleme yöntemiyle yeterli sayıda müşteri seçilerek, brokere temsil edeceği tarafça yetki belgesi verilmiş olup olmadığı, brokerin yetkisini verilen yetki belgesinde kararlaştırılan kapsam ve sınırlar dahilinde ve süresi içerisinde kullanıp kullanmadığı, brokerin teklif alırken yetki belgesini ibraz edip etmediği, almış olduğu tekliflerin ve karşılaştırmalı fiyatların tamamını kendisine yetki veren tarafa bildirip bildirmediği, sigorta tekliflerini hazırlama ve sonuçlandırma işlemlerinin yalnızca brokerin teknik personeli tarafından yapıp yapılmadığı incelenir.

Kontrol Listesi

4.1.1. Brokere, temsil edeceği tarafça yetki belgesi verilmiş midir? (E)

4.1.2. Broker, yetkisini verilen yetki belgesinde kararlaştırılan kapsam ve sınırlar dahilinde ve süresi içerisinde kullanmış mıdır?(E)

4.1.3. Sigorta brokeri, sigorta ettiren ve sigorta ettirenin vekilleri dışındaki kişilerin temsilcisi gibi onlar veya müşterileri adına sigorta ve emeklilik şirketlerinden teklif almakta ve sigorta sözleşmesine aracılık etmekte midir? (H)

4.1.4. Broker, sigorta ve emeklilik şirketlerinin kendine tahsis ettikleri kullanıcı adı ve şifrelerle ya da kendi bilgi işlem sistemine yüklenen yazılımlar aracılığıyla sigorta ve emeklilik şirketlerinin bilgi işlem sistemine bağlanarak otomatik olarak teklif almakta mıdır? (E/H)

4.1.5. Broker, yurt içinde faaliyet gösteren ruhsatlı sigorta ve emeklilik şirketlerine yaptırılması gereken sigorta türleri ile ilgili olarak, müşterinin talebi olsun veya olmasın yurtdışında kurulu bulunan sigorta ve emeklilik şirketlerinden teklif almakta mıdır? (H)

4.1.6. Broker, teklif alırken yetki belgesini ibraz etmekte ve aldığı teklifleri karşılaştırmalı olarak müşterilerine bildirmekte midir? (E)

4.1.7. Broker, sigortaya tanıtım ve bilgilendirme, sigorta risklerini değerlendirme, teklifleri hazırlama ve sonuçlandırma işlemlerinde teknik personel dışında bir personel görevlendirmekte midir? (H)

4.2. Bilgilendirme Yükümlülüğünün İncelenmesi

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (Md.1423), sigorta ve emeklilik şirketinin sigorta yaptırmak isteyenleri sözleşmenin kurulmasından önce, sözleşmenin yürürlükte olduğu süre içinde ve riskin gerçekleşmesi durumunda bilgilendirmesine ilişkin esas ve usulleri düzenlemiştir. 5684 sayılı Kanununun 11'inci maddesinin üçüncü fıkrasında ise sigorta şirketleri ve sigorta acenteleri tarafından, gerek sözleşmenin kurulması gerekse sözleşmenin devamı sırasında sigorta ettiren, lehtar ve sigortaya yapılacak bilgilendirmeye ilişkin hususların yönetmelikle düzenleneceği hükme bağlanmıştır.

Müşteşarlıkça hazırlanan Sigorta Sözleşmelerinde Bilgilendirmeye İlişkin Yönetmelik 28/10/2007 tarihli ve 26684 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Anılan

Yönetmeliğin 8 ve 9'uncu maddelerinde, sigorta sözleşmesinin kurulmasından önceki müzakere safhasında sigorta şirketi tarafından, sözleşmeye taraf olmak isteyen kişilere yapılacak bilgilendirmeye ilişkin hükümler düzenlenmiştir.

Sigorta şirketleri tarafından sigorta sözleşmesinin kurulmasından önce bilgilendirme yükümlülüğünün doğrudan sigorta ettirene karşı yerine getirilmesi gerekmektedir.

Sigorta brokerleri, sigorta sözleşmelerinde sigorta ettireni temsil eden, rizikonun sigorta edilebilmesi için sigorta şirketleri ile sigorta ettireni bir araya getiren, riskin tespitinde risk danışmanlığı hizmeti de sunabilen kişiler olmakla birlikte, hukuki açıdan sigorta ettiren (müşteri) adına sözleşme akdetme yetkisine her zaman sahip olmayabilmektedir. Sigorta brokerinin müşterisi adına sigorta veya emeklilik şirketi ile sözleşme akdedebilmesi için müşterisi tarafından açıkça yetkilendirilmiş olması gerekmektedir.

Bu kapsamda, brokerin aracılık ettiği bir sigorta sözleşmesi ilişkisinde bilgilendirme yükümlülüğünün tespiti, sigorta ettireni temsilen hareket eden brokerin temsil ettiği müşterisi adına sözleşme yapma yetkisine sahip olup olmadığına göre değerlendirilmektedir.

13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 1423'üncü maddesi kapsamındaki bilgilendirmenin müvekkili adına akit yapma yetkisine sahip Broker tarafından yapılması esastır. Bu halde, şirket tarafından brokerin bilgilendirilmesi, temsil edilen tarafın bilgilendirilmesi anlamına gelmektedir (Yönetmelik - Md. 17/4). Bu nedenle, müşterisi adına sigorta sözleşmesi akdetme yetkisi olduğu ve sözleşme akdettiği durumlarda brokerin, sigorta şirketi tarafından Sigorta Sözleşmelerinde Bilgilendirmeye İlişkin Yönetmelik kapsamında kendisine yapılan bilgilendirmeyi müşterisine tam olarak aktarması ve gerekli her türlü bilgilendirmeyi sigorta ettirene yapması gerekmektedir.

Sigorta brokerinin müşterisi adına sigorta sözleşmesi akdetme yetkisinin olmadığı durumlarda sigorta ve emeklilik şirketleri tarafından bilgilendirmenin doğrudan sigorta ettirene yapılması gerekmektedir.

Yapılan denetimde, müşterisi tarafından sigorta sözleşmesi akdetme yetkisi verilen ve müşterisine temsilen sigorta sözleşmesi akdettiren brokerin, sigorta ve emeklilik şirketi tarafından Sigorta Sözleşmelerinde Bilgilendirmeye İlişkin Yönetmelik kapsamında kendine yapılan bilgilendirmeyi müşterisine tam olarak aktarıp aktarmadığı ve sözleşme akdetme yetkisinin olmadığı durumlarda sigorta ettirenin sigorta ve emeklilik şirketi tarafından bilgilendirilmesini sağlayıp sağlamadığı araştırılır.

Kontrol listesi

4.2.1. Broker, müşterisi adına sözleşme yapma yetkisine sahip olduğu ve sözleşme akdettiği durumlarda, sigorta ve emeklilik şirketi tarafından Sigorta Sözleşmelerinde Bilgilendirmeye İlişkin Yönetmelik kapsamında kendine yapılan bilgilendirmeyi müşterisine tam olarak aktarmakta mıdır? (E)

4.2.2. Broker, müşterisi adına sözleşme akdetme yetkisinin olmadığı durumlarda sigorta ve emeklilik şirketi tarafından sigorta ettirenin bilgilendirilmesini sağlamakta mıdır? (E)

4.3. Çalışma Esaslarına İlişkin Protokollerin İncelenmesi

Şirketler tarafından brokerlere verilecek yetkinin kapsam ve sınırı ile çalışma esasları protokolle belirlenebilir. Brokerler, şirketlere portföy taahhüdünde bulunamaz (Yönetmelik - Md. 16/1). Diğer yandan, brokerler ile sigorta ve emeklilik şirketleri arasında imzalanan protokollerin brokerliğin mevzuata uygun faaliyet göstermesine, bağımsızlığına ve sigorta yaptırmak isteyenleri temsilen ve onların haklarını koruyacak şekilde hareket etmesine hiçbir şekilde olumsuz etkide bulunabilecek nitelik ve içerikte olmaması gerekmektedir.

Sigorta brokerleri ile sigorta ve emeklilik şirketleri arasında yapılan protokollerde, sigorta brokeri tarafından sigorta ve emeklilik şirketlerinden teklif alınmasına, poliçenin tanzim edilmesi ve sigorta ettirene ulaştırılmasına, brokerin sigorta ettirenlerden prim tahsil etme yetkisinin olup olmadığına, riskin gerçekleşmesi durumunda tazminatın ödenmesine yardımcı olmak üzere broker tarafından yapılacak işlemlere vs. ilişkin hususların düzenlenmesi gerekmektedir. Protokolde, sigorta ve emeklilik şirketleri tarafından brokerlere prim tahsil etme yetkisi verildiğinde, prim tahsiline ve tahsil edilen primlerin sigorta ve emeklilik şirketine intikal ettirilmesine ilişkin usul ve esasların protokolde ayrıntılı olarak belirtilmesi gerekmektedir.

Diğer yandan, sigorta ve emeklilik şirketlerinin temsilcisi olarak reasürans brokerleri ile sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri arasında imzalanan anlaşma ve yapılacak protokollerde yukarıda açıklanan hususlar uygulanmaz.

Yapılan incelemede, brokerin sigorta ve emeklilik şirketleri ile şirketler tarafından verilen yetkinin kapsam ve sınırı ile çalışma esaslarını belirleyen protokol imzalamış olup olmadığı, protokol imzalamış olması halinde söz konusu protokollerde üretim veya portföy taahhüdünde bulunup bulunmadığı, her ne şekilde olursa olsun broker tarafından sigorta ve emeklilik şirketlerine karşı prim veya üretime ilişkin herhangi bir taahhüt altına girilip girilmediği, imzalanan protokollerin brokerin mevzuata uygun faaliyet göstermesine, sigorta ve emeklilik şirkettinden bağımsızlığına ve sigorta ettirenlerin haklarına olumsuz etki yapabilecek hususlar içerip içermediği araştırılır ve incelenir.

Kontrol Listesi

4.3.1. Broker, sigorta ve emeklilik şirketleri ile şirketler tarafından verilen yetkinin kapsam ve sınırı ile çalışma esaslarını belirleyen protokol imzalamış mıdır? (E/H)

4.3.2. Broker, sigorta ve emeklilik şirketleri ile imzalamış olduğu protokollerde üretim veya portföy taahhüdünde bulunmuş mudur? (H)

4.3.3. Broker, sigorta ve emeklilik şirketleri ile protokol imzalamamış olsa da herhangi bir şekilde sigorta ve emeklilik şirketlerine portföy taahhüdünde bulunmakta mıdır? (H)

4.3.4. Brokerin sigorta ve emeklilik şirketleri ile imzalamış olduğu protokollerde brokerin mevzuata uygun faaliyet göstermesine, sigorta ve emeklilik şirketlerinden bağımsızlığına veya sigorta yaptırmak isteyenlerin haklarına zarar verebilecek/gölge düşürebilecek hususlar var mıdır? (H)

4.4. Poliçe Tanzimi ile Sigorta Ettirene İletilmesi Faaliyetlerinin İncelenmesi

Brokerler sigorta poliçesi ve benzeri sigorta sözleşmesiyle ilgili belge düzenleyemezler (Yönetmelik - Md.17/1). Brokerler, sigorta ve emeklilik şirketlerinden almış oldukları sigorta tekliflerini müşterilerine sunduktan sonra müşteriler tarafından belirlenen veya teklifi kabul edilen sigorta veya emeklilik şirketi ile sigorta sözleşmesinin akdedilmesine ve poliçenin düzenlenerek müşteriye (sigorta ettiren) ulaştırılmasına aracılık ederler.

Brokerler, akdedilecek sigorta sözleşmesinin kapsam ve içeriği ile diğer hususlara ilişkin olarak müşterileri adına sigorta ve emeklilik şirketleri ile müzakere yapabilirler. Sigorta ve emeklilik şirketlerinden, doğrudan internet sayfaları üzerinden kullanıcı adı ve şifre ile giriş yaparak ya da kendi bilgi işlem sistemlerine yüklenen yazılımlar aracılığıyla internet sitelerine bağlanarak otomatik teklif alabilirler. Müşterileri tarafından açıkça yetkili kılınmaları ya da kendilerine vekalet verilmesi halinde müşterileri adına sigorta poliçesi akdettirebilirler. Brokerler, sigorta poliçesi ve benzeri sigorta sözleşmesiyle ilgili belgeyi sigorta şirketleri nam ve hesabına düzenleyemez ancak sigorta şirketi tarafından düzenlenmiş poliçenin basımını yaparak sigortalıya teslim edebilirler (Genelge - 2015/54 Md. 9/1)

Yapılan incelemede, brokerin poliçe tanzim edilmesindeki rolü, sigorta ve emeklilik şirketleri tarafından brokere kullanıcı adı ve şifre verilmiş olması ya da brokerin bilgi işlem sistemine yüklenen yazılımı kullanarak sigorta ve emeklilik şirketlerinden otomatik teklif alabiliyor olması halinde söz konusu kullanıcı adı veya yazılım ile brokere tanınan yetkiler ve broker tarafından yapılabilen işlemler araştırılır ve incelenir.

Kontrol Listesi

4.4.1. Broker, sözleşme akdetme yetkisi veren müşteriler adına sigorta poliçesi akdettirmekte ve sözleşme akdetme yetkisi vermeyen müşteriler adına sigorta poliçesi akdettirmemekte midir? (E)

4.4.2. Broker, akdedilecek sigorta sözleşmesinin kapsamı ve içerdiği diğer hususlara ilişkin olarak müşterileri adına sigorta ve emeklilik şirketleri ile müzakere yapmakta mıdır? (E/H)

4.4.3. Brokerler, müşteriler tarafından teklifi kabul edilen sigorta veya emeklilik şirketi ile sözleşme akdedilmesine ve poliçenin düzenlenerek müşteriye ulaştırılmasına aracılık etmekte midir? (E)

4.4.4. Broker, sigorta ve emeklilik şirketleri tarafından tahsis edilen kullanıcı adı ve şifreler yoluyla ya da kendi bilgi işlem sistemine yüklenen yazılımlar aracılığıyla sigorta ve emeklilik şirketlerinin bilgi işlem sistemine bağlanarak otomatik teklif almakta mıdır? (E/H)

4.4.5. Sigorta ve emeklilik şirketleri tarafından brokere poliçe tanzim etme yetkisi verilmekte ve broker tarafından poliçe tanzim edilmekte midir? (H)

4.5. Sigorta ve Reasürans Priminin Ödenmesinin İncelenmesi

Brokerler, düzenlenmesine aracılık ettikleri sigorta poliçeleri ile ilgili olarak müşterilerinden (sigorta ettirenler) prim tahsil etmezler. Prim tahsilatının şirket tarafından doğrudan sigorta ettirenden yapılması esastır (Yönetmelik - Md. 16/2). Prim ödemelerinin doğrudan sigorta ettirenler tarafından ilgili sigorta ve emeklilik şirketine yapılması, sigorta ve emeklilik şirketlerinin de primlerin ödenmesini doğrudan sigorta ettirenlerden talep etmesi gerekmektedir. Ancak, brokere şirket tarafından prim transferi konusunda yetki verilmesi, protokolde bu konuda hüküm yer almasına bağlıdır (Genelge - 2015/54 Md.8/1). Brokerlik faaliyetiyle ilgili olarak sigorta ve emeklilik şirketleri ile protokol imzalayan ve yapılan protokolde bu konuda açıkça yetkilendirilmiş olan sigorta brokerleri sigorta ettirenlerden prim tahsil edebilirler.

Şirketin prim transferi konusunda protokolle brokeri yetkilendirmesi halinde, şirket tarafından söz konusu yetki konusunda temsil edilecek kişiye açıkça bilgi verilir (Genelge - 2015/54 Md.8/2).

Sigorta brokerinin protokol imzalamadığı ya da protokol imzalamasına rağmen kendisine prim transferi konusunda yetki vermeyen sigorta veya emeklilik şirketlerine iletmek üzere sigorta ettirenlerden prim tahsil etmesi Yönetmeliğe aykırılık teşkil edecektir. Benzer şekilde, brokerin protokol imzaladığı ve kendine belirli alanlarda prim transfer yetkisi veren bir sigorta şirketi adına, protokolde prim transfer yetkisi verildiği belirtilmemiş olan sigorta türlerinde prim tahsil etmesi de Yönetmelik hükmüne aykırılık teşkil edecektir. Aynı şekilde, sigorta ve emeklilik şirketlerinin bazıları ile protokol imzalayan ve bunların bir kısmı tarafından prim transferi konusunda yetkilendirilen bir brokerin, söz konusu yetkiyi vermemiş olan sigorta ve emeklilik şirketleri adına prim tahsil etmesi de Yönetmelik hükmüne aykırıdır.

Bununla birlikte, brokerlerin şirketler ile protokol düzenlemeksizin veya protokol bulunmasına karşın yapılan protokollerde yetki sahibi olmaksızın şirketler adına prim tahsilatı yapması halinde, brokerler tarafından kendisine gönderilen primleri kabul eden ve düzenli aralıklarla mutabakat sağlayan şirketler, söz konusu ödemeler bakımından brokere tahsilat yetkisi vermiş sayılır. Brokerler tarafından gönderilen primlerin şirketler tarafından brokere iade edilmesi veya ilgili brokere tahsilat yetkisi verilmediğinin iddia edilmesi halinde ilgili brokerin tahsilat yetkisinin olup olmadığı somut olaya göre değerlendirilecektir (Genelge - 2015/54 Md.8/3).

Protokolde prim transferi konusunda yetkilendirilen brokerler, sigorta ettiren/sigortalı tarafından ödenen primlerin transferini sadece kesin olarak ayrılmış müşteri hesapları yoluyla yapabilir. Bu hesaplar brokerin malvarlığından sayılmaz (Yönetmelik - Md. 16/5). Kesin olarak ayrılmış müşteri hesapları, münhasıran brokerlik faaliyetine tahsis edilmiş hesaplardır (Genelge - 2015/54 Md.8/4). Brokerler tarafından sigorta ettirenlerden tahsil edilen primlerin izlendiği hesapların (banka hesapları ve muhasebe kayıtları dahil) hiçbir şekilde brokerin kendi öz varlıklarına ilişkin hesaplar ile karıştırılmaması ve brokere ait varlıkların sigorta ettirenlerden tahsil edilen primlerin izlendiği hesaplarda takip edilmemesi gerekmektedir. Sigorta ettirenlerden tahsil edilen primler, söz konusu primler için açılmış olan hesaplarda takip edilmelidir. Ancak, brokerin her bir müşteri için ayrı bir hesap açması gerekmemektedir. Buna karşılık, prim tahsilat ve intikallerinin izlendiği hesaplarda yer alan kayıtların hangi müşteriye ve hangi sigorta poliçesine ait ödeme olduğunun anlaşılabilir ve gerektiğinde denetlenebilir olması önem arz etmektedir.

Şirket tarafından prim transferi konusunda yetkilendirilen brokerlere yapılan ödeme şirkete yapılmış sayılır (Yönetmelik - Md. 16/3). Buna karşılık, Şirketlerce brokerlere yapılan prim iadeleri hak sahibi tarafından tahsil edilmedikçe ödenmiş sayılmaz (Yönetmelik - Md. 16/4).

Prim transferine yetkili brokerin, sigorta ettirenlerden tahsil ettikleri primleri protokollerde belirtilen esaslar çerçevesinde ilgili sigorta ve emeklilik şirketlerine intikal ettirmesi gerekmektedir. Brokerin, sigorta ettirenlerden prim tahsilini ve tahsil edilen primlerin sigorta ve emeklilik şirketine intikalini müşteri ve poliçe bazında yapması ve takip etmesi zorunludur. Bu kapsamda, birden fazla poliçeye ilişkin olarak yapılan toplu prim tahsilat ve ödemelerinin ait olduğu poliçelerin ve poliçe bazında prim tahsilat/intikal tutarlarının broker tarafından sigorta ve emeklilik şirketine yazılı olarak veya elektronik ortamda vs. bildirilmesi gerekmektedir.

Prim transferine yetkili olan brokerlerin, kendilerine yetki veren sigorta ve emeklilik şirketlerine intikal ettirmek üzere sigorta ettirenlerden tahsil ettikleri primler ile ilgili sigorta

ve emeklilik şirketine yaptıkları ödemelerin ayrı bir banka hesabı açmak suretiyle ve brokerin kendi hesapları ile karıştırılmadan takip edilmesi Yönetmelik hükmüne uyum açısından gerekli ve yeterli kabul edilmektedir. Ancak, brokerin banka hesabı kullanmaksızın sigorta ettirenler tarafından ödenen primleri sadece kendi hesaplarında ayrı (müşteri ve poliçe bazında) takip etmesi de mümkündür. Buna karşılık, banka hesaplarında veya en azından kendi hesaplarında söz konusu ayırımı yapmamış olan brokerlerin durumları Yönetmeliğe aykırılık oluşturacaktır. Ayrıca, sigortalılardan tahsil edilen primleri protokolda belirtilen süre geçtiği halde uhdesinde bulundurduğu tespit edilen brokerlerin de Yönetmeliğe aykırı hareket ettikleri kabul edilir.

Yapılan denetimde, broker tarafından sigorta ettirenlerden prim tahsil edilmekte olup olmadığı, prim tahsil edilmekte ise brokerin sadece yapılan protokolda kendisine bu konuda yetki veren sigorta ve emeklilik şirketleri adına ve yetki verilen sigorta branşları/türleri ile sınırlı olmak üzere prim tahsil edip etmediği, protokol imzalamadığı ya da imzaladığı halde kendisine prim transfer yetkisi vermeyen sigorta ve emeklilik şirketleri adına sigorta ettirenlerden prim tahsil edip etmediği, sigorta ettirenlerden prim tahsil etmekte ise tahsil edilen primleri müşteri ve poliçe bazında ve broker hesaplarından ayrı olarak takip edip etmediği ile tahsil edilen primlerin ilgili şirketlere intikal esas ve süreleri incelenir. Ayrıca, poliçe iptalleri vs. nedeniyle sigorta ettirenlere broker tarafından prim iadesi yapılmakta ise bunların sigortalılara iade edilme esas ve süreleri de kontrol edilir. Bu kapsamda yapılacak denetimde, broker ile sigorta şirketleri arasında yapılmış olan protokoller incelenir ve brokerlere prim transfer yetkisi verilmiş ise bunun sınırlarının ve kapsamının açık bir şekilde belirtilmiş olup olmadığı kontrol edilir.

Kontrol Listesi

4.5.1. Broker ile sigorta ve emeklilik şirketleri arasında çalışma esas ve usullerini belirleyen protokol imzalanmış mıdır? (E/H)

4.5.2. Broker ile sigorta ve emeklilik şirketleri arasında imzalanan protokollerde brokera prim transfer yetkisi verilmiş ise bunun sınırları ve kapsamı açık bir şekilde belirtilmiş midir? (E)

4.5.3. Broker tarafından sigorta ettirenlerden prim tahsil edilmekte midir? (E/H)

4.5.4. Broker tarafından sigorta ettirenlerden prim tahsil edilmekte ise broker sadece yapılan protokollerde kendisine yetki veren sigorta ve emeklilik şirketleri adına ve yetki verilen sigorta branşları/türleri ile sınırlı olmak üzere prim tahsil etmekte midir? (E)

4.5.5. Broker, protokol imzalamadığı ya da protokol imzaladığı halde kendisine prim transfer yetkisi vermeyen sigorta ve emeklilik şirketlerine intikal ettirmek üzere sigorta ettirenlerden prim tahsil etmekte midir? (H)

4.5.6. Broker, sigorta ettirenlerden prim tahsil etmekte ise tahsil edilen primleri müşteri ve poliçe bazında ve broker hesaplarından ayrı olarak takip etmekte midir? (E)

4.5.7. Broker, sigorta ettirenlerden tahsil ettiği primleri yapılan protokolda belirtilen süre ve esaslara uygun olarak ilgili sigorta ve emeklilik şirketlerine intikal ettirmekte midir? (E)

4.5.8. Broker, poliçe iptalleri vs. nedeniyle sigorta ettirenlere prim iadesi yapmakta mıdır? (E/H)

4.5.9. Broker sigorta ettirenlere prim iadesi yapmakta ise prim iadelerini poliçenin iptalini ya da ilgili sigorta veya emeklilik şirketi tarafından primin kendine intikal ettirilmesini takiben gecikmeksizin müşteriye iletmekte midir? (E)

4.6. Brokerin Gelirlerinin İncelenmesi

Yönetmeliğin 17'nci maddesinin üçüncü fıkrasında düzenlendiği üzere brokerler brokerlik dışında başka bir ticari faaliyetle uğraşamazlar, yürüttükleri faaliyetler kapsamında komisyon, danışmanlık ve risk yönetim ücreti dışında hiçbir surette menfaat sağlayamazlar.

Sigorta brokerleri, müşterilerinden ve sigorta şirketlerinden aldıkları komisyonlar ile müşterilerinden aldıkları danışmanlık ve risk yönetim ücreti dışında hiçbir şekilde ticari bir kazanç elde edemezler. Aynı şekilde reasürans brokerleri de reasürörler ile sigorta şirketlerinden aldıkları komisyonlar ile danışmanlık ve risk yönetim ücretleri dışında herhangi bir ticari gelir elde edemezler. Ancak doğrudan bir ticari faaliyetle bağlantılı olmaksızın banka mevduatlarından, hazine bonusu veya devlet tahvillerinden, yabancı para cinsinden bonolardan, hisse senetlerinden vs. elde edilen faiz, değer artış kazancı, temettü gibi gelirler ile arazi nitelikteki gelirler (gayrimenkul veya araç satışından elde edilen kazançlar gibi) bu yasaklamadan hariçtir.

Brokerin hem sigorta (hayat veya hayat dışı) hem de reasürans brokerlik ruhsatına birlikte sahip olduğu durumlarda sigorta brokerliği ile reasürans brokerliği faaliyetinden elde edilebilecek gelirlerin tamamına aynı anda sahip olunması mümkündür.

Yapılan denetimde, brokerin gelirleri incelenir ve brokerlik faaliyetinden elde edilebilecek komisyon ile danışmanlık ve risk yönetim ücreti dışında herhangi bir ticari gelir elde edip etmediği ve 2010/2 ve 2010/5 sayılı Genelgeler kapsamında sigorta şirketleri tarafinsan brokere aşırı komisyon ödemesinin olup olmadığı araştırılır ve kontrol edilir.

Kontrol Listesi

4.6.1.Sigorta brokeri, müşterilerinden ve sigorta şirketlerinden aldığı komisyonlar ile müşterilerinden aldığı danışmanlık ve risk yönetim ücreti dışında herhangi bir ticari gelir elde etmekte midir? (H)

4.6.2. Reasürans brokeri, reasürörler ve sigorta şirketlerinden elde ettiği komisyonlar ile danışmanlık ve risk yönetim ücretleri dışında herhangi bir ticari gelir elde etmekte midir? (H)

4.6.3.Sigorta brokerine sigorta şirketleri tarafından aşırı komisyon ödemesi yapılmakta mıdır? (H)

4.7. Tazminat İşlemlerine Aracılık Faaliyetinin İncelenmesi

Brokerler, sigorta tazminatı veya tazminata ilişkin avans ödeyemezler (Yönetmelik - Md. 17/2). Buna karşılık, sigorta brokerleri düzenlenmesine aracılık ettikleri sigorta poliçeleri ile ilgili olarak riskin gerçekleşmesi halinde sigorta ve emeklilik şirketlerinden sigorta tazminatının tahsilinde taraflara yardımcı olabilirler. Reasürans brokerleri de aracılık ettikleri reasürans anlaşmaları kapsamında sedan şirketlerin reasürörlerden ödenen tazminatta reasürör payı veya peşin hasar talep ve tahsil etmelerine yardımcı olabilirler. Ancak, brokerin düzenlenmesine aracılık etmediği bir poliçe veya reasürans anlaşması nedeniyle yapılacak tazminat veya reasürör payı ödemesine yardımcı olması mümkün değildir.

Bu kapsamda sigorta brokerleri, sözleşmenin kurulmasında temsil ettikleri sigorta ettirenler ve sigortalılara sigorta tazminatının ödenebilmesi için gerekli bilgi ve belgelerin temini ve ilgili sigorta ve emeklilik şirketine intikal ettirilmesi, ayrıca gerçekleşen zarar veya

ödenen tazminat tutarını müzakere etme gibi işlemleri gerçekleştirebilirler. Ancak, açık bir yetki olmaksızın sigortalı adına sigorta şirketinden tazminat tahsil edemezler. Ayrıca, brokerler sigortalıya tazminat ya da tazminata ilişkin avans ödeyemezler. Buna karşılık, sigortalı tarafından adına tazminat tahsil etme yetkisinin brokere açık bir şekilde verilmiş olduğu durumlarda broker vekalet ilişkisi kapsamında sigortalı adına sigorta ve emeklilik şirketinden tazminat tahsil edebilir. Ancak, sigortalı tarafından brokere verilen vekaletnamenin tahsil edilecek tazminat tutarı veya hasar dosyasına ilişkin bilgileri (dosya numarası, gerçekleşen risk vs.) içerecek şekilde verilmesi uygun olacaktır. Bu durumda, sigorta ve emeklilik şirketi tarafından vekaletle istinaden brokere yapılan ödeme sigortalıya yapılmış sayılır.

Sigorta brokerinin vekaletle istinaden sigorta ve emeklilik şirketlerinden tahsil ettiği tazminatı hiçbir kesinti yapmadan ve gecikmeksizin sigortalıya intikal ettirmesi gerekmektedir. Buna karşılık, broker tazminata aracılık işlemi nedeniyle sigortalıdan komisyon alabilir.

Yapılan denetimde, brokerler aracılığıyla tanzim edilen poliçeler kapsamında ilgili sigorta ve emeklilik şirketlerinden talep edilen tazminatlar incelenir ve söz konusu tazminatların ödenmesinde, tazminatın sigorta ve emeklilik şirketi tarafından doğrudan sigortalıya yapılmış olup olmadığı araştırılır. Ayrıca, açık bir şekilde yetkilendirilmediği sürece brokerin sigortalılar adına sigorta ve emeklilik şirketlerinden tazminat tahsil edip etmediği, sigorta ve emeklilik şirketlerinin de açık bir vekalet olmaksızın sigortalılar adına sigorta brokerlerine tazminat ödeyip ödemediği araştırılır ve incelenir.

Kontrol Listesi

4.7.1. Broker, sigorta tazminatı veya tazminata ilişkin avans ödemekte midir? (H)

4.7.2. Sigorta brokeri düzenlenmesine aracılık ettiği sigorta poliçeleri ile ilgili olarak riskin gerçekleşmesi halinde sigorta ve emeklilik şirketlerinden sigorta tazminatının tahsilinde müşterilerine yardımcı olmakta mıdır? (E)

4.7.3. Reasürans brokeri aracılık ettiği reasürans anlaşmaları kapsamında sedan şirketlerin reasürörlerden ödenen tazminatta reasürör payı veya peşin hasar talep ve tahsil etmelerine yardımcı olmakta mıdır? (E/H)

4.7.4. Broker, düzenlenmesine aracılık etmediği bir poliçe veya reasürans anlaşması nedeniyle yapılacak tazminat veya reasürör payı ödemesine yardımcı olmakta mıdır? (H)

4.7.5. Broker, açık bir yetki olmaksızın sigortalı adına sigorta şirketinden tazminat tahsil etmekte midir? (H)

4.7.6. Sigorta brokeri, vekaletle istinaden sigorta ve emeklilik şirketlerinden sigortalı adına tazminat tahsil etmekte ise tahsil ettiği tazminatı, hiçbir kesinti yapmadan ve gecikmeksizin sigortalıya intikal ettirmekte midir? (E)

4.8. Kayıtların, Mali Tabloların ve Müşteri Hesaplarının İncelenmesi

Brokerler, içeriği aşağıda yer alan sözleşme kayıt bilgilerini elektronik ortamda saklarlar (Yönetmelik - Md.17/5) ve denetime hazır halde bulundurlar (Genelge - 2015/54 Md. 9/2).

1. Sigorta Sözleşmesi Kayıt Defteri: Bu deftere, varsa sigorta teklifnamesinin tarihi, sigorta ettirenin, sigortalının ve varsa lehdarının adı, soyadı, adresi, poliçe ve eklerinin numarası, poliçenin tanzim ve sözleşmenin başlangıç ve bitiş tarihi, rizikonun türü, prim ve ayrıntısı kaydedilir.

2. Reasürans Sözleşmesi Kayıt Defteri: Bu deftere, varsa reasürans teklifnamesinin tarihi, sigorta şirketinin ve reasürörün ticari unvanı, adresi, belge numaraları, reasürans sözleşmesinin tanzim, başlangıç ve bitiş tarihi, rizikonun türü ve ayrıntısı kaydedilir.

Brokerlerin, yıllık olarak düzenledikleri mali tabloları ile formatı Müsteşarlıkça belirlenen sermaye yeterliliğini gösteren tablolarını, gerçek kişi brokerler ve tüzel kişi brokerlerde şirketi temsile yetkili kişi tarafından imzalanmış olarak takip eden Mayıs ayı sonuna kadar Sigorta ve Reasürans Brokerleri Bilgi Sistemine girmeleri gerekmektedir (Genelge - 2015/54 Md. 3/3).

Sigorta brokerleri, sigorta ve emeklilik şirketleri ile protokol imzalamaları ve protokolda prim transferi konusunda yetkilendirilmeleri durumunda, sigorta ettiren/sigortalı tarafından ödenen primlerin transferini sadece kesin olarak ayrılmış müşteri hesapları yoluyla yapabilirler (Yönetmelik - Md. 16/5).

Yapılacak denetimde, brokerlerin, Sigorta ve/veya Reasürans Sözleşmesi Kayıt Defterlerine ilişkin bilgileri elektronik ortamda saklayıp saklamadıkları ve denetime hazır halde bulundurup bulundurmadıkları, yıllık olarak düzenledikleri mali tabloları ile sermaye yeterliliğini gösteren tablolarını, gerçek kişi brokerler ve tüzel kişi brokerlerde şirketi temsile yetkili kişi tarafından imzalanmış olarak takip eden Mayıs ayı sonuna kadar Sigorta ve Reasürans Brokerleri Bilgi Sistemine kaydedip kaydetmedikleri, broker tarafından sigorta ettirenlerden prim tahsil edilmekte ise kesin olarak ayrılmış müşteri hesapları yoluyla tahsil edilen primlerin ilgili sigorta ve emeklilik şirketine intikal ettirilip ettirilmediği incelenir ve kontrol edilir.

Kontrol Listesi

4.8.1. Broker, sözleşme kayıt bilgilerini elektronik ortamda saklamakta mıdır? (E)

4.8.2. Gerçek kişi broker, yıllık olarak düzenlediği mali tabloları ile sermaye yeterliliğini gösteren tablolarını, kendisi tarafından imzalanmış olarak, takip eden Mayıs ayı sonuna kadar Sigorta ve Reasürans Brokerleri Bilgi Sistemine kaydetmekte midir? (E)

4.8.3. Tüzel kişi broker, yıllık olarak düzenlediği mali tabloları ile sermaye yeterliliğini gösteren tablolarını, brokerlik şirketini temsile yetkili kişi tarafından imzalanmış olarak takip eden Mayıs ayı sonuna kadar Sigorta ve Reasürans Brokerleri Bilgi Sistemine kaydetmekte midir? (E)

4.8.4. Broker, sigorta ettirenlerden prim tahsil etmekte ise tahsil ettiği primleri ilgili sigorta ve emeklilik şirketlerine, kesin olarak ayrılmış müşteri hesapları yoluyla intikal ettirmekte midir? (E)

BÖLÜM 5

BROKERLERİN DİĞER FAALİYETLERİNİN DENETİMİ

Brokerlik faaliyetlerinin denetiminde, aracılık veya sigorta ve reasürans brokerliği faaliyeti ile doğrudan ya da dolaylı olarak ilgili olan aşağıdaki hususlar da incelenir.

5.1. Değişiklikleri Bildirme Yükümlülüğünün İncelenmesi

Brokerlere ilişkin Yönetmelikte aranan şartlara ilişkin bilgiler, Sigorta ve Reasürans Brokerleri Derneği tarafından Sigorta ve Reasürans Brokerleri Bilgi Sistemine girilir.

Yönetmelikte aranan şartlara ilişkin kuruluştan sonra ortaya çıkan değişiklikler Sigorta ve Reasürans Brokerleri Bilgi Sistemine kaydedilmek üzere broker tarafından Sigorta ve Reasürans Brokerleri Derneğine iletilir (Genelge - 2015/54 Md. 7/1).

Brokerler genel müdür, genel müdür yardımcısına ilişkin değişiklikleri, bu kişiler için Yönetmeliğin öngördüğü şartlara ilişkin gerekli belgelerle birlikte Sigorta ve Reasürans Brokerleri Bilgi Sistemine kaydedilmek üzere Sigorta ve Reasürans Brokerleri Derneğine iletir. Dernek tarafından Müsteşarlığa iletilen değişiklikler, Müsteşarlıkça uygunluk verilmesi veya on iş günü içinde reddedilmemesi halinde kabul edilmiş sayılır (Genelge - 2015/54 Md. 7/2).

Brokerler Yönetmelik çerçevesinde meydana gelebilecek diğer tüm değişiklikleri (ortak girişi/değişikliği, teknik personel girişi/değişikliği, adres değişikliği vs.) değişikliğin meydana geldiği tarihten itibaren en geç iki iş günü içinde Sigorta ve Reasürans Brokerleri Bilgi Sistemine kaydedilmek üzere Sigorta ve Reasürans Brokerleri Derneğine bildirir (Genelge - 2015/54 Md. 7/3).

Yapılan incelemede, broker tarafından, Yönetmelikte aranan şartlara ilişkin olarak kuruluştan sonra ortaya çıkan değişiklikler ile genel müdür, genel müdür yardımcısına ilişkin değişikliklerin Sigorta ve Reasürans Brokerleri Bilgi Sistemine kaydedilmek üzere Sigorta ve Reasürans Brokerleri Derneğine bildirilip bildirilmediği, Yönetmelik çerçevesinde meydana gelebilecek ortak girişi/değişikliği, teknik personel girişi/değişikliği, adres değişikliği gibi diğer tüm değişikliklerin de broker tarafından değişikliğin meydana geldiği tarihten itibaren en geç iki iş günü içinde Sigorta ve Reasürans Brokerleri Bilgi Sistemine kaydedilmek üzere Sigorta ve Reasürans Brokerleri Derneğine bildirilip bildirilmediği araştırılır ve incelenir.

Kontrol Listesi

5.1.1. Broker, Yönetmelikte aranan şartlara ilişkin olarak kuruluştan sonra ortaya çıkan değişiklikleri Sigorta ve Reasürans Brokerleri Bilgi Sistemine kaydedilmek üzere Sigorta ve Reasürans Brokerleri Derneğine bildirmiş midir? (E)

5.1.2. Broker, genel müdür ve genel müdür yardımcısına ilişkin değişiklikleri Sigorta ve Reasürans Brokerleri Bilgi Sistemine kaydedilmek üzere Sigorta ve Reasürans Brokerleri Derneğine bildirmiş midir? (E)

5.1.3. Broker, genel müdür ve genel müdür yardımcısına ilişkin değişiklikleri, Derneğe bildirdikten sonra Müsteşarlıkça uygunluk verilmesini veya on iş günü olan reddetme süresinin dolmasını beklemeden bu kişileri göreve başlatmış mıdır? (H)

5.1.4. Broker, Yönetmelik çerçevesinde meydana gelebilecek ortak girişi/değişikliği, teknik personel girişi/değişikliği, adres değişikliği gibi diğer tüm değişiklikleri, değişikliğin meydana geldiği tarihten itibaren en geç iki iş günü içinde Sigorta ve Reasürans Brokerleri Bilgi Sistemine kaydedilmek üzere Sigorta ve Reasürans Brokerleri Derneğine bildirmiş midir? (E)

5.1.5. Broker, Müsteşarlığa bildirmesi gereken bir değişiklik Müsteşarlık tarafından reddedilmiş ise gerekli düzeltmeleri ivedilikle yerine getirmiş midir? (E)

5.2. Sır Saklama ve Diğer Yükümlülüklerin İncelenmesi

Sigorta ve reasürans brokerleri ile bunların yanlarında çalışanlar, işleri dolayısıyla öğrendikleri bilgi ve sırları ilgililerin izni olmaksızın açıklayamazlar. Ancak, suç teşkil eden hallerin yetkili mercilere duyurulması zorunludur (Kanun - Md. 21/5).

Yapılan denetimde, brokerlerin ve bunların yanlarında çalışanların sır saklama yükümlülüklerine riayet edip etmedikleri ve suçun yetkili makamlara intikal ettirilmesi dışında kişisel ve ticari sır veya bilgileri açıklayıp açıklamadıkları ve sigortacılık mevzuatı kapsamında bir suç işlendiğini öğrendiklerinde durumu yetkili mercilere bildirip bildirmediikleri araştırılır.

Kontrol Listesi

5.2.1. Broker ve personeli, sır saklama yükümlülüğüne riayet etmekte midir? (E)

5.2.2. Broker ve personeli, suçun yetkili makamlara intikal ettirilmesi dışında kişisel ve ticari sır veya bilgileri üçüncü kişilere açıklamakta mıdır? (H)

5.2.3. Broker ve personeli, sigortacılık mevzuatı kapsamında bir suç işlendiğini öğrendiğinde durumu yetkili mercilere bildirmekte midir? (E)

5.3. Unvanın İncelenmesi

Brokerler, unvanlarında ruhsat alınan branşlara göre “sigorta brokerliği” “reasürans brokerliği” veya “sigorta ve reasürans brokerliği” ifadelerinden birini kullanır. Brokerler, mevzuata aykırı olmamak şartıyla unvanlarında ilave ifadeler de kullanabilir (Yönetmelik - Md. 18/1).

Yukarıda yer alan Yönetmelik hükmü kapsamında, hayat ve hayat dışı sigorta gruplarından bir veya her ikisinde ruhsat sahibi olan sigorta brokerlerinin, unvanlarında “sigorta brokerliği” ifadesini kullanmaları, reasürans alanında ruhsat sahibi brokerlerin ise “reasürans brokerliği” ifadesini kullanmaları gerekmektedir. Bu kapsamda, hayat ve hayat dışı sigorta gruplarından en az biri ile birlikte reasürans alanında da ruhsat sahibi olan brokerlerin unvanlarında “sigorta ve reasürans brokerliği” ifadesini kullanmaları gerekmektedir.

Brokerin, unvanını aracılık fonksiyonunu gizleyecek şekilde kullanmaması, ayrıca unvanında sigorta veya emeklilik şirketi olarak faaliyet gösterdiği izlenimi verebilen veya aracılık fonksiyonu dışında bir hizmet verdiği anlamına gelebilecek ifadelerle yer vermemesi gerekmektedir.

Brokerlerin unvanları ruhsat aşamasında Müsteşarlıkça kontrol edilmekle birlikte, ruhsat alınmasından sonra yukarıda açıklanan hükme aykırı olarak brokerin unvanında değişiklik yapılmaması gerekmektedir.

Brokerlerin merkez dışındaki teşkilatları da broker ile aynı unvanı taşımak zorundadır (Yönetmelik - Md.10/2).

Yapılacak incelemede, brokerin merkez dışı teşkilatı varsa yukarıda açıklanan esaslara riayet edilip edilmediği kontrol edilir.

Kontrol Listesi

5.3.1. Broker, hayat ve hayat dışı sigorta gruplarından biri veya her ikisinde de ruhsat sahibi ise unvanında “sigorta brokerliği” ifadesi yer almakta mıdır? (E)

5.3.2. Broker, reasürans alanında ruhsat sahibi ise unvanında “reasürans brokerliği” ifadesi yer almakta mıdır? (E)

5.3.3. Broker, hayat ve hayat dışı sigorta gruplarından en az biri ile birlikte reasürans alanında da ruhsat sahibi ise unvanında “sigorta ve reasürans brokerliği” ifadesini kullanmakta mıdır? (E)

5.3.4. Broker, unvanını aracılık fonksiyonunu gizleyecek şekilde kullanmakta ya da unvanında sigorta veya emeklilik şirketi olarak faaliyet gösterdiği izlenimi veren veya aracılık fonksiyonu dışında bir hizmet verdiği anlamına gelebilecek ifadeler kullanmakta mıdır? (H)

5.3.5. Brokerin merkez dışı teşkilatının mevcut olması halinde, broker ile aynı unvanı taşımakta mıdır? (E)

5.4. Kimliklerin İncelenmesi

Sigorta brokerlerinde müşterilerin sigorta teminatı ihtiyaçlarının karşılanması ve sigorta ürünlerine ilişkin bilgilendirme, brokerlerin teknik personel kimliğine sahip çalışanları tarafından yapılabilir.

Broker, teknik personeli çalışmaya başladığı günü takiben en geç on beş iş günü içinde kayıt numarası ve kimlik almak üzere elektronik ortamda Müsteşarlığa veya Müsteşarlıkça görevlendirilecek meslek kuruluşuna bildirir ve Sigorta ve Reasürans Brokerleri Bilgi Sistemi'ne işlenir. Teknik personele kimlik verilir. Teknik personel kimliğine ilişkin usul ve esaslar Müsteşarlıkça belirlenir (Yönetmelik - Md. 8/5).

Yapılacak denetimde, brokerin, teknik personelinin çalışmaya başladığı günü takiben en geç on beş iş günü içinde kayıt numarası ve kimlik almak üzere elektronik ortamda Müsteşarlığa veya Müsteşarlıkça görevlendirilecek meslek kuruluşuna bildirip bildirmediği, bu bilgilerin Sigorta ve Reasürans Brokerleri Bilgi Sistemi'ne işlenip işlenmediği ve teknik personele kimlik verilip verilmediği kontrol edilir.

Kontrol Listesi

5.4.1. Broker, teknik personelinin çalışmaya başladığı günü takiben en geç on beş iş günü içinde kayıt numarası ve kimlik almak üzere elektronik ortamda Müsteşarlığa veya Müsteşarlıkça görevlendirilecek meslek kuruluşuna bildirmiş midir? Bu bilgiler Sigorta ve Reasürans Brokerleri Bilgi Sistemi'ne işlenmiş midir? (E)

5.4.2. Kimliği olmayan broker teknik personeli brokerlik işlemlerinde çalışmakta mıdır? (H)

5.5. Teknik Personelin Hizmet İçi Eğitim Durumunun İncelenmesi

Brokerlerin teknik personeli, mesleki yeterliliklerinin, bilgi ve becerilerinin devamlılığını sağlamak amacıyla tarihi ve programı Müsteşarlık tarafından belirlenecek eğitime katılmak zorundadırlar (Yönetmelik - Md. 19/1).

Söz konusu eğitimler, SEGEM veya SEGEM tarafından yapılacak hizmet alımı yoluyla verilir. Eğitimin süresi, kapsamı, yöntemi ile ücreti ve diğer koşullarına ilişkin çalışmalar meslek kuruluşunun görüşü alınarak Müsteşarlıkça karara bağlanır. (Yönetmelik - Md. 19/2).

Eğitimi süresi içerisinde tamamlamamış olan teknik personelin faaliyeti bu eğitim tamamlanıncaya kadar durdurulur. Faaliyeti durdurulan teknik personele ilişkin bilgiler

Sigorta ve Reasürans Brokerleri Bilgi Sistemi'ne işlenmek üzere SEGEM tarafından Müsteşarlığa iletilir. (Yönetmelik - Md. 19/3).

Yapılan incelemede, teknik personelinin, tarihi ve programı Müsteşarlık tarafından belirlenen eğitimleri almış olup olmadıkları ve söz konusu eğitimi tamamlamamış olan personelin brokerlik faaliyetinde çalışıp çalışmadığı araştırılır ve incelenir.

Kontrol Listesi

5.5.1. Brokerlerin teknik personeli, tarihi ve programı Müsteşarlık tarafından belirlenen eğitime katılmış mıdır? (E)

5.5.2. Müsteşarlık tarafından belirlenen eğitimi süresi içerisinde tamamlamamış olan teknik personel brokerlik faaliyetinde bulunmakta ve teknik personel olarak çalışmakta mıdır? (H)

5.5.3. Müsteşarlık tarafından belirlenen eğitimi süresi içerisinde tamamlamamış olan teknik personelin faaliyeti, söz konusu eğitim tamamlanıncaya kadar durdurulmuş ve faaliyeti durdurulan teknik personele ilişkin bilgiler Sigorta ve Reasürans Brokerleri Bilgi Sistemi'ne işlenmek üzere SEGEM tarafından Müsteşarlığa iletilmiş midir? (E)

5.6. Başka Faaliyet Yasağının İncelenmesi

Yönetmeliğin 17'nci maddesinin üçüncü fıkrasına göre sigorta ve reasürans brokerleri münhasıran sigorta brokerliği konusunda faaliyet göstermek zorundadırlar. Brokerler, brokerlik dışında başka bir ticari faaliyetle uğraşamazlar (Yönetmelik - Md. 17/3).

Sigorta ve reasürans brokerleri, brokerlik faaliyetlerine devam ettikleri sürece, aynı gerçek veya tüzel kişilik altında, esnaf veya tacir sıfatıyla mesleğin niteliği ile bağdaşması mümkün olmayan başka bir işle uğraşamazlar, sigorta eksperliği ve sigorta acenteliği faaliyetinde bulunamazlar.

Yapılan denetimde, brokerin sigorta brokerlik faaliyeti ile bağdaşmayan ve kendileri için yasaklanmış olan bir faaliyette bulunup bulunmadığı araştırılır ve incelenir.

Kontrol Listesi

5.6.1. Gerçek ve tüzel kişi broker, münhasıran brokerlik konusunda faaliyet göstermekte midir? (E)

5.6.2. Broker, brokerlik faaliyeti dışında başka bir ticarî faaliyette bulunmakta mıdır? (H)

5.7. Yasaklıların Brokerlik Faaliyetinde Bulunup Bulunmadığının İncelenmesi

5684 sayılı Kanuna göre Müsteşarlıktan ruhsat alanlar dışında hiçbir gerçek veya tüzel kişi, sigorta ve reasürans brokerliği faaliyetinde bulunamayacağı gibi ticaret unvanlarında veya herhangi bir belgede, brokerlik iş ve işlemleriyle uğraştığı izlenimini yaratacak kelime ve işaretler de kullanamazlar.

Kanunun 21'inci maddesinin üçüncü fıkrası gereği, sigorta ve emeklilik şirketlerinin, sigorta acentelerinin ve sigorta eksperlerinin ortakları, yönetim ve denetiminde bulunan veya bunlar adına imza atmaya yetkili olan kişiler ile anılan faaliyetleri icra eden gerçek kişiler

(acente ve eksper) ile tüzel kişilerin (acente ve eksper ile sigorta ve emeklilik şirketi) çalışanları brokerlik yapamazlar, brokerlere ortak olamazlar, tüzel kişi brokerlerin yönetim ve denetim kurullarında görev alamazlar, brokerlerde imzaya yetkili olarak çalışamazlar ve brokerlerden ücret karşılığı herhangi bir iş kabul edemezler. Bu sınırlandırmalar söz konusu kimselerin eş ve velayeti altındaki çocukları için de geçerlidir.

Kanunun 22'nci maddesinin ondördüncü fıkrası gereği tüzel kişi brokerlerin ortakları, yönetim ve denetiminde bulunan kişiler ve brokerler adına imza atmaya yetkili olanlar ile tüzel kişi brokerlerin çalışanları, sigorta eksperliği yapamazlar, tüzel kişi sigorta eksperlerine ortak olamazlar, tüzel kişi sigorta eksperlerinin yönetim ve denetim kurullarında görev alamazlar, eksperlerde imzaya yetkili olarak çalışamazlar ve eksperlerden ücret karşılığı herhangi bir iş kabul edemezler. Bu sınırlandırmalar söz konusu kimselerin velayeti altındaki çocukları için de geçerlidir.

Kanunun 23'üncü maddesinin onikinci fıkrası gereği, sigorta sözleşmeleri için brokerlik yapanların yönetim ve denetiminde bulunan kişiler ile bunlar adına imza atmaya yetkili olanlar sigorta acenteliği yapamazlar, tüzel kişi sigorta acentelerine ortak olamazlar, sigorta acentelerinin yönetim ve denetim kurullarında görev alamazlar, sigorta acentelerinde imzaya yetkili olarak çalışamazlar ve acentelerden ücret karşılığı herhangi bir iş kabul edemezler. Bu sınırlandırmalar söz konusu kimselerin eş ve velayeti altındaki çocukları için de geçerlidir.

Kanunun 30'uncu maddesinin ondokuzuncu fıkrası gereği, brokerler ve ortakları, brokerlerin yönetim ve denetiminde bulunan kişiler ve bunlar adına imza atmaya yetkili olanlar ile meslekî faaliyette bulunanlar sigorta hakemliği yapamazlar. Bu sınırlandırmalar söz konusu kimselerin eş ve çocukları için de geçerlidir.

Sigorta brokerliği yapması yasaklananlar, brokerlik ile ilgili faaliyetlerde çalıştırılmazlar ve her ne şekilde olursa olsun bu kişilerle brokerlik mesleğinin icrası için işbirliği yapılamaz (Kanun - Md. 21/4).

Yapılan denetimde sigorta ve emeklilik şirketlerinin, sigorta acentelerinin ve sigorta eksperlerinin ortakları, yönetim ve denetiminde bulunan kişiler ve bunlar adına imza atmaya yetkili olanlar ile anılan faaliyetleri icra eden gerçek kişiler (acente ve eksper) ile tüzel kişilerin (acente ve eksper ile sigorta ve emeklilik şirketi) çalışanlarının brokerde imza atmaya yetkili olarak çalışıp çalışmadığı, tüzel kişi brokerin yönetim ve denetim kurullarında görev alıp almadığı, tüzel kişi brokere ortak olup olmadığı, brokerden ücret karşılığı herhangi bir iş kabul edip etmediği araştırılır ve incelenir. Benzer şekilde, tüzel kişi brokerin ortaklarının, yönetim ve denetiminde bulunan kişilerin ve broker adına imza atmaya yetkili olanlar ile tüzel kişi brokerlerin çalışanlarının sigorta eksperliği, sigorta acenteliği veya sigorta hakemliği yapıp yapmadığı, tüzel kişi sigorta acenteleri ile eksperlerin yönetim ve denetim kurullarında görev alıp almadığı, sigorta acente ve eksperlerinde imza atmaya yetkili olarak çalışıp çalışmadığı, tüzel kişi sigorta acente ve eksperlerine ortak olup olmadığı ve sigorta acente ve eksperlerinden ücret karşılığı herhangi bir iş kabul edip etmediği araştırılır. Yapılan incelemede, söz konusu kişilerin mevzuatın öngördüğü sınırlamaya göre eşleri, çocukları ve/veya velayeti altındaki çocukları için de aynı işlemler kontrol edilir.

Kontrol Listesi

5.7.1. Sigorta ve emeklilik şirketlerinin ortakları, yönetim ve denetiminde görev alanlar, bunlar adına imza atmaya yetkili olanlar ve çalışanları ile bu kimselerin eş ve velayeti

altındaki çocukları, brokerin ortakları arasında veya yönetim ve denetim kurulunda görev almakta, brokerde imza atmaya yetkili olarak çalışmakta ya da brokerden ücret karşılığında herhangi bir iş almakta mıdır? (H)

5.7.2. Sigorta acentelerinin ve sigorta eksperlerinin ortakları, yönetim ve denetiminde bulunan kişiler, bunlar adına imza atmaya yetkili olanlar ve çalışanları ile bu kimselerin velayeti altındaki çocukları, brokerin ortakları arasında veya yönetim ve denetim kurulunda görev almakta, brokerde imza atmaya yetkili olarak çalışmakta ya da broker tarafından ücret karşılığında bu kişilere herhangi bir iş verilmekte midir? (H)

5.7.3. Tüzel kişi brokerin ortakları, yönetim ve denetim kurulunda görev alanlar ile brokerde imza atmaya yetkili olarak çalışanlar ve bunların eş ve velayeti altındaki çocukları arasında, sigorta veya emeklilik şirketlerinin yönetim ve denetiminde bulunan, sigorta ve emeklilik şirketleri adına imza atmaya yetkili olan veya adı geçen şirketlerde çalışmakla birlikte brokerden ücret karşılığında herhangi bir iş kabul eden var mıdır? (H)

5.7.4. Tüzel kişi brokerin ortakları, yönetim ve denetiminde bulunan kişiler ve broker adına imza atmaya yetkili olanlar ile tüzel kişi brokerin çalışanları sigorta hakemliği yapmakta mıdır? (H)

5.8. Brokerlik Faaliyetinin Sona Ermesi, Ruhsat İptali ve Diğer Tedbirlerin İncelenmesi

Faaliyetlerine kendi talepleriyle son vermek isteyen brokerler, faaliyetin sonlandırılmasına ilişkin kararın alındığı tarihten itibaren en geç on beş iş günü içinde Müsteşarlığa veya Müsteşarlıkça görevlendirilecek meslek kuruluşuna bildirimde bulunurlar. Bu durumda, brokerlik ruhsatları Müsteşarlığa veya Müsteşarlıkça görevlendirilecek meslek kuruluşuna iade edilir. Faaliyetine son veren brokerlere ilişkin bilgiler Müsteşarlık internet sayfasında duyurulur (Yönetmelik - Md. 20/1) .

Kanunun 32'nci maddesi gereği, brokerler, her çeşit broşür, izahname ve diğer belgeler ile ilan ve reklamlarını, taahhütleriyle sigortalıya sağlayacakları hak ve menfaatlerin sınır ve kapsamı dışında bir anlayışa neden olacak şekilde düzenleyemez ve kişi ve kuruluşlara gerçeğe aykırı, yanıltıcı, aldatıcı ve haksız rekabete yol açan beyanda bulunamazlar. Ayrıca sigortalıların hak ve menfaatlerini tehlikeye sokabilecek hareketlerden kaçınmak, mevzuat ve işletme planı esaslarına uygun faaliyette bulunmak, sigortacılığın icaplarına ve iyiniyet kurallarına uygun hareket etmek zorundadırlar.

Kanunun 32'nci maddesi hükümlerine uygun hareket etmediği, ilgili mevzuat hükümlerine aykırı davrandığı, mevzuatta aranılan şartlardan en az birini kaybettiği ve/veya Yönetmeliğin 11'inci maddesinde öngörülen asgari ödenmiş sermaye, özsermaye ve malvarlığı şartlarını sağlamadığı tespit edilen brokerler, Müsteşarlıkça uyarılır. Uyarının ardından ilgili brokerin durumu hakkında yapılan değerlendirme neticesinde, brokerin aracılık faaliyeti Müsteşarlıkça altı aya kadar geçici olarak durdurulabilir veya ruhsatları iptal edilebilir (Yönetmelik - Md. 21/1).

Uyarıda bulunulan ve/veya faaliyeti geçici olarak durdurulan brokerin uyarı tarihinden veya faaliyetin durdurulması halinde faaliyete yeniden başlama tarihinden itibaren bir yıl içinde mevzuata aykırı uygulamalarını devam ettirmesi halinde ruhsatları Müsteşarlıkça iptal edilir (Yönetmelik - Md. 21/2).

Faaliyeti geçici olarak durdurulan ve Müsteşarlıkça ruhsatları iptal edilen brokerler, Müsteşarlık internet sayfasında duyurulur, Sigorta ve Reasürans Brokerleri Bilgi Sistemi'ne

işlenir ve Türkiye Sigorta Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği'ne bildirilir (Yönetmelik - Md. 21/3).

Yapılan inceleme ve denetim sonucunda, Kanunun 32'nci maddesi hükümlerine uygun hareket etmediği, ilgili mevzuat hükümlerine aykırı davrandığı, mevzuatta aranılan şartlardan en az birini kaybettiği ve/veya Yönetmeliğin 11'inci maddesinde öngörülen asgari ödenmiş sermaye, özsermaye ve malvarlığı şartlarını sağlamadığı tespit edilen brokerlerin Müsteşarlıkça uyarılması talep edilir. Ancak, bu durum 5684 sayılı Kanun ve diğer mevzuat ile yaptırıma bağlanan mevzuata aykırılıklar için anılan düzenlemelere göre ceza talep edilmesini/verilmesini engellemez.

Diğer yandan, yapılan inceleme ve denetimde, Uyarıda bulunulan ve/veya faaliyeti geçici olarak durdurulan brokerin uyarı tarihinden veya faaliyetin durdurulması halinde faaliyete yeniden başlama tarihinden itibaren bir yıl içinde mevzuata aykırı uygulamalarına devam ettiğinin tespit edilmesi halinde ruhsatlarının iptali talep edilir.

Yapılan denetimde, brokerin Yönetmelik kapsamında mevzuata uygun faaliyet göstermesini teminen uyarılmasını, durumunu mevzuata uygun hale getirmesi için süre verilmesini ya da ruhsatlarının iptal edilmesini gerektiren bir durumun mevcut olup olmadığı araştırılır ve incelenir.

Kontrol Listesi

- 5.8.1. Broker, Kanunun 32'nci maddesi hükümlerine aykırı hareket etmekte midir? (H)
- 5.8.2. Brokerin, ilgili mevzuat hükümlerine aykırı hareketi söz konusu mudur? (H)
- 5.8.3. Broker, mevzuatta aranılan şartları taşımaya devam etmekte midir? (E)
- 5.8.4. Broker, Yönetmeliğin 11'inci maddesinde öngörülen asgari ödenmiş sermaye, özsermaye ve malvarlığı şartlarını taşımaya devam etmekte midir? (E)
- 5.8.5. Broker, uyarı tarihinden veya faaliyetin durdurulması halinde faaliyete yeniden başlama tarihinden itibaren bir yıl içinde mevzuata aykırı uygulamalarda bulunmuş mudur? (H)